

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadványban átvéve:
 Egy évre — 10 kor.
 Negyedévre — 4 „
 Kétyben kétszer kérvén:
 Egy évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 „
 Világra postán szállítva:
 Egy évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetilap és
 kedd, utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadványtál:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség közléseinek viselkedésére
 vagy megismerésére nem vállal felelősséget.

Hirdetések és hirdetések a
 kiadványtálban intézendők.

Egyre minden évre 8 fillér.

NAGYVÁRAD, szept. 19.

Chlopy.

Átkozott furcsa név. Beleficzamodik a magyar ember nyelve, míg végre kiejti, de kiejti. Mert ez a név ma már történelmi nevezetességű.

Ha azt a sokféle baklövést összegyűjtik, a melyeket az osztrák államférfiak elkövettek, még ebből a hatalmas, impozáns tömegből is magasan kifog ragyogni ez a név: Chlopy. A chlopyi hadiparancsot együtt fogják emlegetni a kremsieri birodalmi alkotmánnyal, az októberi diplomával s a februári pátiensel. Mindmegannyi tilalomfája a politikai okosságának.

A három régi gyász-irással leszámolt a történelem, míg Chlopy ma a pártok osztozkodnak. A szabadelvűpárt ütni készült miatta, de ugyan igyekezett idejében olyan kézre találni, mely heveskedő karjait lojálisan visszatartja. Függetlenségi részről viszont akkora az elkeseredés, hogy a nagy zajban a külföld már Eitel Fritz magyar király alakját látja megjeleneni.

Hol az igazság? A középuton.

A szabadelvű párttól egyenesen megálázkodó gyávaság lesz, ha a chlopyi kardesörtetésre alászolgájával felel. Pedig erre biztatja Héderváry s a Tiszacsoport, mely ime megtalálta az erős kéz politikáját, azzal a különbséggel, hogy az erős kézben ezuttal kard van, nem pedig a pártfazék füle. Gyávaság,

mondom, mert a hadiparancs világos sértése a magyar állam szuverenitásának s a magyar alkotmánynak és e sértésnek szemben kell találnia magával az egész országgyűlést pártkülönbség nélkül.

Sértő a hadiparancs a magyar államra, mikor itt csak néptörzsekről beszél s azok sajátságairól. A hadiparancs szerint van sok néptörzs és egy hadsereg; a sok néptörzs közt elvész a magyar állam s ha fel akarna bukkanni: ott az egységes hadsereg, az majd magába olvasztja szép harmóniába.

Tényleg sem volt a hadsereg soha egységes, hiszen régen fennállott magyar nemzeti hadseregként a nemesi fölkelés, ma pedig fennáll a honvédség és népfelkelés. Ezekben — bár nem tökéletesen — kiragyo a magyar államiság a Habsburgok hadserege mellett is 1526-tól máig Miféle egységet akar tehát a hadiparancs fenntartani?

De a hadsereg egysége mellett a birodalmi egységet is proklamálja Chlopy. Azt a birodalmi egységet, melynek kifelé való látszatát az osztrák államférfiak kézzel-lábbal-könyökkel igyekeznek fenntartani. A melynek elhitelésére a kétfejű sason Ausztriában ma is kiteszik a magyar czimert s az uralkodónak olyan czimzést adnak, a melyet szolgál az államiságunk elismerését kifejező czimnek gondos kerülése (pl. Ausztria soha sem áll szemben Magyarországgal a magyar törvényekben sem, hanem a birodalmi tanácsban képviselt országok és királyságok a magyar korona orszá-

gaival) s a mely Chlum daczára ma újra megjelenik a chlopyi ködben.

A sérelemért azonban nem lehet a koronát felelőssé tenni. A törvény szerint a király minden rendelete, még a törvény felhatalmazására kibocsátott rendelete is csak úgy érvényes, ha magyar miniszter ellenjegyzésével jelenik meg. Ferencz József osztrák császár is s mi az ellenjegyző nevével tudjuk, nekünk szól-e üzenete vagy az osztrákoknak? Ha nincs rajta magyar miniszter neve: szólhat akárkinek, de a magyar nemzetnek nem. Chlopyból nem a magyar király szólt a magyar nemzethez.

A chlopyi parancs idegen földön kelt, idegen nyelven, idegen nyelvű hadseregek. A magyar király az általa szentesített törvény sánczai közt álló magyar hadseregéhez, vagy éppen a magyar nemzethez nem intézett semmit. A chlopyi parancs dolgában tehát válaszként feliratot intézni a Felsőházhoz nem kell, nem is lehet, mert az tőlünk idegen ügy s idegen ügyekben a magyar parlament nem feliratozhat.

Mennyire idegen a kérdés, mutatja az, hogy Ausztriában is csak a német polgárság legultrább része rajong érte, a hadsereg pedig, főleg Magyarországon, egészen közömbösen fogadja. Nem, ez nem a mi ügyünk!

Felszólalnia azonban kell az országgyűlésnek. A felszólalás tárgya — felirat vagy határozat alakjában, egyre megy — az lehet, hogy ő Felsőháza tudja meg hű magyarjai kívánságát a hadsereg dolgában s óvja meg hű magyarjai

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Képek.

Irta: Rítoók Emma.

A »Jövendő« mai számából vesszük ez érdekes apróságokat. *Rítoók Emma*, kinek neve az Új idők regénypályázatán aratott sikerével egyszerre országos hírű lett, ez apró, mely megfigyelésre való rajzokkal mutatkozik be előkelő irodalmi revu hasábjain.

Prologus. A tudós, Pompei egy átriumában, a marvany medence mellett egy csomó összetört mozaikot talált. Mindenképpen megkísérelte összeillesztgetni, de nem sikerült. Semmi értelme nem volt a színes darabkáknak, ha egymás mellé tette. Végre is megunt a dolgot, — hisz ő a csatornázást tanulmányozni ment Pompeibe — es ott hagyta az egészet.

Öljött egy vándorló kopott poéta és ő is elkezdte összerakogatni a színes darabkákat

és elgondolkodott rajta: vajjon mi lehetett ez a fehér foltocska a zöld alapon; egy galamb szárnyának... egy asszony nyakának a folytatása? Es mert nem tudta összeilleszteni — hát hozzá álmódta a folytatását...

Ellenségek. A messze elterülő zöld síkságon állottak ketten, éppen két ut kereszteződésénél.

— Eljössz velem? — kérdezte a férfi.
 — Nem! — felelt az asszony.
 — Eljössz velem? ismételte.
 — Nem!
 — Eljössz velem! — és megragadta a kezét.

— Nem! — rázta az asszony a fejét — és vele ment.

Vallomás. Izgatottan járt föl és alá a felhomályos szobában; igazán bosszankodott. Alig két perczel ez-útt szerelmet váltott neki.

Neki! — hamarjában nem is jutott eszébe, hogy mennyi idős, már régen elfelejtette számolni az éveit. Még így föl s alá járt, lassankint besötétedett... Az asszony felcsavarta a villanyt s gondolkozva állott meg a nagy tükör előtt... Azután felcsavarta a tükör mellett levő lámpákat is és lassan közelebb lépett. A fényes üveglap ragyogóan verte vissza arcát és alakját, ő pedig kíváncsian, szinte kutató szemekkel vizsgáta saját tükörképét.

Azután két kezével a márványasztalra támaszkodva... mindig jobban előrehajolva... megelégedett mosolylyal nézett bele a fényes tükör-lapba.

A gépek. Kék zubbonyos munkás ment fel a létrán a harmadik emeletig; a faldalt festette. A létráról csüngött le a veres festékes veder s ő minduntalan oldalt hajolt, hogy jól bemázolhassa esetjét. A nap égetőn sütött, a munkás megörölte homlokát és fütyölni kezdett... Ezszerrre megszédült és egy kiáltással hátrabukott a létráról...

Nagymennyiségben megérkeztek szülő szállító kosarak

5 és 10 kilós ürtartalommal.

Az iskola idény beálltával különböző alakú kötökosarak, iskolatáskák, melyek legolcsóbb árakban lesznek árusítva. Továbbá nagy választék gyermekkosarakban, utazó kosarakban stb.

Számos megrendelést kérve kiváló tisztelettel

OPPENHEIM F. VILMOS kosáráru kereskedése

Nagyvárad, Fő-utca, Barts-ház.

számára ö magát a legelső magyar embernek.

Elég volt már az idegen beavatkozásból. Nem engedhetjük, hogy a magyar király felséges személyét holmi chlopyi idegen ködbe burkolják. Le a köddel, le az álarcczal! Beszéljünk nyíltan, mit kíván a magyar nemzet s vele együtt királya, aztán akkor lássuk, kinek van ellene kifogása!

Dr. K. A.

A legujabb válság.

Harmadnapra ismeri már az ország a végzetes hadparancsot s még mindig izgatottságban tartja a lelkeket. Altalában nyugodtan itélik meg a tulszásoktól lehetőleg óvakodnak, sőt Polónyiék is óvják a népet a tüntetésektől, de tagadhatatlanul a chlopyi hadparancs lesújtó hatása alatt áll az egész ország s e hatás alól alig tud felocsudni.

A válságos helyzetről legujabb tudósításaink a következők:

A szabadelpárt állásfoglalása.

Budapest, szept. 19.

A szabadelpárt értekezletének egybehívása immár befejezett tény. A haza oszlopos tagjai között erős áramlat mutatkozik a békés, jogos kibontakozásra annál is inkább, mivel a politikai körök úgy Magyarországon, mint Ausztriában is tisztában vannak a hadiparancs alkotmányjogi sérelmeivel.

Ezt orvosolni kell és orvosolni fogják, valószínűleg a hadiparancsnak oly értelmezést fognak tulajdonítani, a mely a sérelmeket nyíltan és világosan kizártnak fogja tekinteni.

A szabadelpárt a hadiparancs értelmezését akkor olybá veszi, a melynél nem a szöveg, hanem az intenció az irányadó.

Az értekezleten az erre irányuló törekvés egyhangú lesz, mert minden törvényhozónak kötelessége az ország és a dinasztia közötti üdvös békés viszonyt nemcsak erősíteni, hanem egyttal fejleszteni is.

A szabadelpárt ez állásfoglalása meg fogja győzni a dinasztia és az ország ellenségeit arról, hogy Magyarországon minden polgárnak ez a véleménye és sem választások, sem terrorizmus út e hazafias és jogos véleményétől eltántorítani nem fogják.

A rossz tanácsadók munkája annyiban mégis üdvös, hogy a korona világosan meggyőződött 19 millió magyar egyetértéséről és a király iránti hűségéről.

A sátoraljaujhelyi Rákóczy-ünnep.

Kossuth Ferencz reggel fél nyolczkor Rákosi Viktor, Nessi Pál, Molnár Akos, Papp Elek, Egry Béla, Károly József, Szatmári Mór és Barta Ferencz képviselők kíséretében Sátoralja-Ujhelybe utazott az ott tartandó holnapi Rákóczy-ünnepre. Kossuth a holnapi ünnep keretében mondandó beszédében fogja kifejteni nézetét a helyzetről és jelezni ama körvonalakat, amely a párt állásfoglalását ezzel szemben megszabja. Politikai körökben nagy érdeklődéssel néznek elébe, mert az a párt jövőbeli magatartását fogja irányítani.

Héderváry a királynál.

O felsége Héderváry gróf miniszterelnököt tegnap délután fogadta kihallgatáson. Hogy hogyan ment végbe, arról még ezideig nem jött értesítés, azonban a szabadelpárt politikuskörében hiszik, hogy Héderváry nyíltan referálni fog arról a hangulatról, melyet a hadiparancs Magyarországon előidézett. Érdekes azonban az a körülmény, hogy Héderváry ez alkalommal nem vitt magával senkit, mint azt politikai utjainál tenni szokta. A felhívatalos könyvnyomatosok közül senki sem kísérte el, sőt titkáriját is a fővárosban hagyta.

— Erre az utamra nem kell kísérő — mondotta többek előtt, amit óhajtok, magam is elvégzem.

A képviselőház összehívása.

Apponyi gróf, a képviselőház elnöke reggel a fővárosba érkezett és azonnal a képviselőházba hajtatott, hol akkor már sok képviselő volt jelen, akik élénken tárgyalták a helyzetet. Apponyi féltnok Ivánka Oszkárt és Darányi minisztert fogadta, akikkel hosszán értekezett. Utánok a függetlenségi párt négyes küldöttségét, Polonyi Géza, Kállay Leopold, Barta Odön és Gabányi Mialós képviselőket fogadta, kik átnyújtották a képviselő-

ház összehívására vonatkozó kérvényt. Polonyi annak a nézetének adott kifejezést, hogy a képviselőházat a Reichsrath összehívása előtt kellene egybehívni és hogy az erre vonatkozó óhajt magának a többségnek, a szabadelpártinak is kifejezésre kellene juttatni. Apponyi helyeselte ezt és kijelentette, hogy ez irányban már a délután folyamán ériatkezésbe fog lépni a szabadelpárttal.

Nem fizetünk adót.

Kecskemét városa tegnapi közgyűlésén Kiskunfélegyháza példájára kimondotta, hogy állami adót többé nem fogad el pénztárában és felir a képviselőházhoz az öreg bakák visszatartásáért. Az indítványt Szappanos István függetlenségi pártelnök terjesztette be erre vonatkozólag.

Gróf Khuen-Héderváry a helyzetről.

Bécs szept. 19.

A »Zeit« mai számában interview-ot közöl gróf Khuen-Héderváry miniszterelnökkel a politikai helyzetről.

A hírlapírónak ama kérdésére, vajjon a király Vilmos császár elutazása után Budapestre jön-e, a miniszterelnök azt válaszolta, hogy azt még nem lehet biztosan tudni. Az sem biztos, hogy véglegesen meg van-e határozva O felsége utiprogramja, de valószínű, hogy a király a legközelebbi napokban nem megy Budapestre.

A hírlapíró most azt kérdezte, vajjon a hadiparancs okozta hangulat nem fogja-e a király budapesti útját későbbre halasztani.

A miniszterelnök erre azt mondotta, hogy nem helyes dolog kombinációkkal ezt a kérdést még felfújni és a helyzetet elmérgesíteni. Magyarországon a hadiparancs különösen politikai körökben nagy izgatottságot keltett, a mi főképpen azzal magyarázható meg, hogy Magyarországon a hadparancs megjelenésére senki sem volt elkészülve. A hadparancs a hadseregnek szól — mondotta gróf Khuen-Héderváry — és a politikai körök nagy része félreértette azt.

— Mit szándékozik tenni a kormány a Magyarországon támadt agitáció ellen? — kérdezte erre a hírlapíró.

— Az bizonyos, hogy szükséges lesz a mozgalom továbbterjedésével szembe szállani.

Az aszfaltot felmosták . . . az összecsdült emberek elszédtek, csak egy vén asszony sopánkodott még egy darabig, míg a nap hirtelen felszikkasztotta a nedves foltot.

Egy másik kék zubbonyos munkás felvette az ecsetet, felment a létrán és az élő kéz folytatta a munkát ott, ahol a halott kéz elhagyta. A nap ége őt sőt, a munkás megtörölte homlokát és füttyölni kezdett.

Totaras.

— Angolból. —

Davison ur Totaras nevű házának verandáján ült és fiatal munkahugával beszélgetett, aki azelőtt pár órával érkezett meg. A leány nem győzte eléggé dicsérni a ház fűtését és a gyönyörű kilátást. Végre a sok dicséret után bájos, nyugodt mozdulattal fordult bátyjához és megkérdezte:

— Milyen ügy az, amelyben az én segítségemre számíthat, bácsi?

— Stanról van szó.

— Hogyan? Mostohafiadról? Hiszen nem is ismerem őt?

— De majd megismered és ezért kérettelek ide.

A Miriam arca elkomorodott.

— Nem értelek, bácsi — mond a halkan.

— Nem is értheted, de majd röviden előadom a dolgot. Amióta Stan nyolcz évvel ezelőtt hazajött a katonaiskolából, mindig velem van. Szép, erőteljes, bátor, okos fiú és úgy a szívemhez nő t, hogy nem tudnék megvalni tőle. Nincs is semmi hibája, csak egy, még pedig az, hogy nagyon gyenge a nőskel szemben. Nos tehát, itt a közelben van egy ember, aki nagyon jól bírja magát és ennek az embernek van egy felnőtt leánya, aki különben igen tisztességes korrekt leány és igazán kiváló a maga nemében, de azért nem az én fiúhoz való. Stan azonban, aki még alig látott uridőt, teljesen utána vetette magát, vele sétál, lovagol, ajándékokat vesz neki és elköveti mindazt a bolond-ágot, amit a szerelmes ifjak szoktak elkövetni ideáljukért.

Az öreg ur elhallgatott és kutató tekintettel nézett a leányra. A leány egy ideig kínosan feszengett széknél, azután megszólalt:

— Még mindig nem értem, hogy mindezekon hogy változhatnék én valamit.

— Majd azt is megmagyarázom. Te szép, ügyes és szellemes vagy. A nyarat, mint hógom, nálam töltöd, Stan minden nap látni fog téged és akaratlanul is összehasonlit majd Smith kisasszonnyal és —

— Most már értem! — szakította őt félbe Miriam idg-sen. — Azt akarod, hogy én itt alszenteskedjem! Pedig ismerhetnél, hogy ilyen tervek kivételében sohasem leszek segítségedre. Mit vétett nekem Smith kisasszony,

hogy keserűséget okoztak neki? Egyszerűen visszautasítottam a meghívásodat, ha csak ezért hívtál. Külföldben is, ha már megkérte őt —

— Még annyira nincs a dolog, de hallgass! Éppen itt jön Stan.

Az öreg ur éleshallású fülei már meghallották, hogy a Totarashoz vezető úton egy lovas halad és pár percz múlva a vadszölő levelei közül egy fő kandikált elő.

— Halló, apó! Hogy vagy? Ah, bocsánat, nem tudtam, hogy más is van itt! — Eszavakkal a fiatalember hirtelen visszahúzódott és a lépcső elébe kerülve, leugrott lováról. Magas növésű, erőteljes férfi volt. Szép fején hanyagul hátra volt csapva a puha kalap, vékony tenisz inge elől kibombolódott és kilátszott széles, barna melle.

— Gyönyörű egy állat — gondolta magában Miriam, amint a fiatalember megállt eötte és Davison ur b mutatta őket egymásnak.

A leányra láthatólag nagyon kellemes benyomást gyakoroltak a fiatalember külső előnyei, a magas homlok és a gyönyörű szemek. Rögtön észrevette azonban azt is, hogy a fiatalember zavarban van és nem tud, mit szólni. Azért rögtön véget is vetett a kellemetlen helyzetnek.

— Ugy látszik, hogy a bácsi nem világozította őt fel az én létezéséről? — kérdezte kellemes hangon, de aztán hirtelen eszébe

E részben számítok arra, hogy a higgadt és komoly magyar hazafiak a szabadelvűpárt vezető férfiival karöltve oda fognak hatni, hogy bölcs és méltányos határozatokkal ellensúlyozzák a szenvedélyeket és a támadt izgatottságot s a konfliktust iparkodni fognak elsimítani, mert az nagy kárára volna az országnak.

Utal végül arra a miniszterelnök, hogy a szabadelvűpárt állásfoglalása remélhetőleg megnyugtatólag fog hatni s az el fogja oszlatni a éreztést a korona és nemzet közt.

A 252. §.

A házszabályok 252. §-a szerint az esetben, ha a képviselőház ülésait saját határozatával felfüggesztette, husz tag kivánságára az elnök az ülést köteles összehívni, a melyre vonatkozó kivánságot négy tag adja át az elnöknek, aki a kérvény átvételétől számított négy nap valamelyikére köteles az ülést kitűzni.

Mintán a házszabályok határozottan egy ülésről szólnak, az az aggodalom merült fel, hogy esetleg erőszakoskodás esetén a ház tanácskozása csak egy napig tarthat s az új ülést újabb kérvény alapján csak négy nap múlva hívhatja össze az elnök.

Tudósítónk ebben az irányban Polonyi Géza képviselőhöz fordult, aki az aggodalmakat a következő magyarázattal oszlatta el:

— Hát az igaz, hogy a házszabályok csak egy ülésről szólnak. Mi természetesen csak egy ülést kérünk is. Azonban azon az ülésen a Ház meghatározza a napirendjét s ezzel határoz a folytatolagos ülésekről is. A most tartandó ülésen be fogják jelenteni, hogy a képviselőház ülése napirendjéről a hadparancsot kívánjuk kitűzni. A Ház ebben az irányban határoz. S ezzel aztán ülésezhetünk addig, amíg ezt czélszerűnek látjuk.

Magyar tisztok osztrák állampolgárok.

Bécs, szept. 19.

A »Zeit« egy munkatársának ma alkalma volt egy magasrangú magyar tiszttel beszélnie, aki azt mondta, hogy a hadiparancs kizárólag a hadsereghez volt intézve. Bizonyos dolog, hogy be akarják bizonyos oldalról vinni a politikát és a torzalkodást a hadseregbe. Ennek már mutatkoztak is a következményei. Sok tiszt felvette az osztrák állampolgárságot, mert

attól tartott, hogy magyar ezredhez fog kerülni. Egészen helytelen dolog, ha a hadiparancsból némelyek azt akarják kiolvasni, hogy az mereven visszautasítja a katonai nemzeti követeléseket; csak megszabja azokat a határokat, amelyek közt azok mozoghatnak.

Venti Settembre.

A mai nap szomorú évforduló. Könyörtelen kezek, istentelen szívek harminczhárom esztendővel ezelőtt — 1870. szeptember 20-án — rombolták össze végképp az egyházi államot. Cadorna tábornok vezetése alatt öt királyi hadosztály szállott harcra IX. Pius 8000 katonájával s mikor az olasz tüzéség ügyi rést ütöttek a Porta Pián, Kanzler pápai tábornok, hogy a vérontásnak elejét vegye, letette a fegyvert. Az október második plebiszcitum az Unita Italia fővárosává avatta Rómát, a szárd király Olaszország trónjára jutott s az 1871. év május havában hozott garancia-törvény kegyelem-morzsaít nemes öntudattal visszautasító IX. Pius a Vatikán rabságába zárta.

Ez közismert, gyászos története a venti Settembrenek, szeptember 20-ának, amely napot örömnéppé avattak az olasz szabadkőművesek. Diadalmammal kürtölték világgá, hogy a Patrimonium Petri bukása a pápaság s ezzel az egyház halálát jelenti. Elbizakodottan hirdették, hogy fejét vették Krisztus jegyesének; csak megcsonkított hullája maradt vissza, az is feloszlásnak indul egy-kettőre.

De a vakoló vitézeit kellemetlen csatlódás érte. A kereszt varázsát, a kereszt uralmát nem tudták megtörni. Aminthogy nem is tudják soha. Az egyház isteni alapítójának akarata szerint ép marad fejében és tagjaiban a világ végezetéig.

A crux de cruce pápája, IX. Pius nagy időt ért. Szünetek között, dicsőséges uralkodásban érte meg Péter esztendeit és túlélte az egyházi állam lerombolóját, II. Viktor Emánuel. Akik pedig IX. Pius halálakor újból a pápaság agó-

niáját jósolgatták, azok minden gyűlöletük mellett is megszegyenülten kényszerültek fejet hajtani a lumen de coelo pápájának, XIII. Leonak diadalmas országlása előtt. XIII. Leo látta Umberto tragikus végét. Hatalmas imperátorok hódolattal járultak eléje, nagyságát az egész világegyetem valláskülönbség nélkül csodálta.

A kegyetlen szeptemberi nap harminczharmadik évfordulója is elérkezett im s a pápai tiara még mindig régi fényében ragyog. Az élet tengerének admirálisa: Jézus Krisztus most új kormányost állított az egyház hajójára. Mint kétszázhatvanhárom elődje, nehéz időkben vette kezébe a kormánykereket az új pápa: X. Pius is. És, mint dicsőségs elődei, Isten segítségével ő is szerencsés kézzel fogja a gondjaira bizott hajót kormányozni mindenba.

Liberális körök szeretik hangoztatni hogy X. Pius uralma lesz az, amely alatt, a vatikán ki fog békülni a kvirinállal. Lehet, hogy e nem mindig szavukihető forrásoknak ezuttal vélellenül igazuk van. Nekünk, hívő katolikusoknak azonban egy perczre sem szabad felednünk, hogy ez a kibékülés — amely egyébként a pápaságra, valamint vele együtt az anyaszentegyházra is teljesen közömbös most már s egyedül magának az örökkön-örökké forrongó Olaszországnak áll jól felfogott érdekében — hogy tehát ez a kibékülés csak akkor létesülhet, ha a támadó, a háboruszkodó fél, a kvirinál teszi meg a kezdeményező lépéseket az okozott sérelmek orvoslására és töredelmes Canossajárás után azzal a nobilitással körvonallozza viszonyát a pápasággal szemben, aminő nobilitást a pápa, mint államfő, diplomáciai érintkezései közben minden időben tanusított.

Am, akár megköveti az olasz királyság a római pápát, akár nem, akár kiegyenlítődnek a közöttük régóta fenforgó ellentétek, akár nem —: Krisztus földi helytartója mindenkor első uralkodója volt a világnak, az is marad az idők végezetéig. Birtokait elvehették tőle, de trónusától

jutott a nagybátyjával folytatott előbbi beszélgetés és elhallgatott.

— De már említettem őt egyszer előtte, Stanley — vágott közbe az öreg. — Hanem te mostanában olyan szórakozott vagy, hogy semmire sem emlékszel. Miriam az én egyetlen fivérem gyermeke és három év óta Új-Zélandban lakik. — Aztán a lány felé fordulva kérdezte: Persze te még nem is láttad a mi furcsa kis városkánkat, de majd lovaglás közben megismerkedhetsz a vidékkel. Ugy-e tudsz lovagolni?

— Oh igen, hajdan nagyon sokat lovagoltam édes atyámmal, de miért kérdezed, bácsi?

— Mert csakis lóhátról ítélheted jól meg, hogy tetszik-e a környék, vagy sem.

Miriam beharapta alsó ajkát és magában elhatározta, hogy a bácsi nem erőszakolhatja rá az itt a maradásra.

Tyson Stanley ezalatt kitarítón gyönyörködött a Miriam arcvonásaiban és a leánynak egyetlen mozdulatát sem vesztette el szem elől.

Kényelmesen hátradőlt a fonott karszékekben és hallgatásba merült.

— Ugy látszik, hogy Tyson ur elfáradt — szólott végre Miriam a fiatalember felé fordulva.

Stanley hirtelen felgyenesedett félig fekvő helyzetéből és bocsánatkérően válaszolt:

— Láss, folyton egyedül vagyunk a pápával, soha sincs női társaságunk, ezért teljesen megfélemezünk az illetőről...

Miriam jóakarattal intett neki, aztán megjegyezte, hogy az uraknak valószínűleg megbeszélni valójuk van és egyedül hagyta őket.

Stanley szólalt meg előbb.

— Miért hívtad őt ide, papa. Nagyon unalmas és köznapias lesz itt neki az élet.

— Ne hidd te azt! Ez egy bátor, okos leány, aki az anyját és nővérét eltartja abból, hogy egy leányskolában az idegen nyelveket tanítja. Három év óta vannak itt a környéken. Tudod annak a fivérének a leánya, akivel haragban váltunk meg egymástól. A

napokban meglátogattam őket és Miriam nagyon megtetszett nekem, meg is hívtam őt, hogy töltse nálunk a szünidőket.

— Csak azért hívtad meg? — kérdezte a fiú megkönnyebbülten. — Én pedig azért jöttem ma olyan későn haza, mert az öreg Smith elfogott és nálunk ebédelt. Tennisre is meghívtak és mindjárt vissza is megyek.

— Gondoltam — jegyezte meg az öreg ur gúnyosan. — De persze ezeknek a nőknek a társasága nélkülözhetetlen előtte.

— Kérlek apa, ne beszélj előttem Smithékről ilyen hangon.

— No ne haragudj, öreg, — békítette a fiút az öreg ur, — tégy ahogy tetszik, most pedig beszélj a barányokról.

*

A hat órai ebéd után Davison ur követte régi szokásait és számadásait ment végezni, Miriam és Stanley pedig egyedül maradtak a könyvtárszobában.

Telefon 143.

Friedländer Herman

Nagyvárad, Kolozsvári-utca, Templom-tér.

Telefon 143.

Legújabb divatu uri és leány kalap formák,

posztó, nemez és bieberből diszitve is a ⁸⁶⁸

legolcsóbban kaphatók a kalapgyárban.

Kalapok ujjá alakítása olcsón eszközöltetik

meg nem foszthatják soha. A pápa Krisztus országának helytartója. Ez az ország pedig nem e világról való. A pápa a lelkek világán uralkodott mindig is, azért szól uralma az egész világra. A pápa trónjának a hívő szívek képezik fundamentumát, azért nem dőlhet romba sohasem.

Az olasz szabadkőművesek a lapok jelzése szerint az idén is nagyszabású demonstrációkkal ülik meg az egyházi állam rombadőlésének évfordulóját. A pápaság gyalázása hihetőleg ezuttal sem fog elmaradni.

Csak hadd gyalázzák, csak hadd gyöljék, csak hadd üldözzék az intenteleknek a pápaságot, az anyaszentegyházat. Megszoktuk már. Az egyház napjai mindig viharosak. Hajója isteni rendeltetése szerint sohasem járhat a megalkuvások langyos, sekély vizein. Megfeneklenék rajtok. Háborgó tengerek, tajtékzó hullámok kellene neki. Azok viszik kitűzött örök czélja felé.

A politika vaspánczélos torpedói hajtórést szenvedhetnek, a tudomány vakmerő lélekvesztői könnyen felborulhatnak, a tőke nehéz uszályos-hajói is elsüllyedhetnek. Am a názáreti ács keze alatt nevelődött Krisztus maga ácsolta Péter hajóját a Golgotha fájából, azért törést nem szenvedhet, zátonyra nem juthat soha. Világítótornya a Szentlélek, aki az örök világosság országába vezeti. És a pokol kapui sem vehetnek erőt rajta.

Dr. Helvey Lajos.

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a mult, valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetési díjaikat mielőbb kiegyenlíteni sziveskedjenek.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauchpark) nyitva minden vasárnap és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-6 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

UJDONSAGOK.

N u s ó k a.

Dohos szobácska szegletén
Színes selyemhalomba'
Egy lányka fényről álmodik
A gép fölé hajolva . . .

A berregő kerék dalol,
A tü selyembe' gázol . . .
Uj álmok kelnek, szállanak
A gép zugó dalából . . .

. . . Ha majd a templom csarnokán,
Majd ott a félhomályba'
Ily pompás köntösben viszi
Az ő tündérkirálya . . .

Mi boldogság álmodni is . . .
A gép berreg . . . S a zajba'
Nusóka valaki nevét
Könyezve elsóhajja . . .

A műhely többi lányai
Mind mind köréje gyűlve:
No nézd Nusóka sir! . . . No nézd! . . .
Kacszagnak mind körülte . . .

S a műhely lomos szegletén
Színes selyemhalomba'
Egy lányka sir . . . sir csendesen
A gép fölé hajolva.

Dutka Akos.

Előfizetési felhívás.

Az új évnegyed küszöbén bizalommal fordulunk a nagyközönséghez, mindazokhoz, akik elveinket és irányunkat ösmerik s méltányolják. Nehéz időkben becsülettel álltuk meg helyünket, s hisszük, hogy a közönség bizalma nem fordul el tőlünk, hanem annál nagyobb mértékben mutatja irántunk ragaszkodását, minél nagyobb szükség van küzdeni a destructiv irány ellen.

Programunkat ismeri a közönség. Czélunk egy minden politikai párttól független kath. irányu lapot adni, mely Nagyvárad és Bihar megye érdekeit védve, e mellett hű tükre legyen a főbb országos, kivált katolikus szempontból érd-kes eseményeknek.

Budapesti tudósítónk azonnal és kimerítően értesít minden nagyobb fővárosi eseményről, országgyűlési tudósításaink nemcsak bőveket és hűek, hanem egy fél nappal megelőzik a budapesti lapokat.

A vidéki és országos eseményekről jól szervezett levelezői karunk értesít a megye minden pontjáról s az ország nagyobb városairól.

Kérjük t. olvasóinkat, hogy lapunkat pártolni, és ismerőseik körében terjeszteni sziveskedjenek, hogy a keresztény eszmék elterjedjenek a nép minden rétegében.

A TISZANTUL

szerkesztősége és kiadóhivatala.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 »

TAJÉKOZTATO.

Szept. 27. Katolikus legényegylet szüreti mulatsága a Fekete Sasban.

* **Búcsu Mező-Keresztesen.** Szép ünnepük lesz ma, vasárnap a bihar-mező-keresztesi kath. híveknek. A szent kereszt tiszteletére búcsu lesz a község templomában, a melyen a vidékről is sokan vesznek részt. Az ünnepélyes szent misét *Palotay* László pápai praefatus tartja.

* **Esperesi gyűlés.** A nagyvárad központi esperesi kerület papsága holnap, szept. 21-én tartja őszi gyűlését a nagyvárad-ujvárosi plebánián. A gyűlést sz. mise előzi meg d. e. 9 órakor a Sz. László templomban.

* **Kisasszony nap a görög katolikusoknál.** Holnap, hétfőn ünneplik a görög szertartású katolikus hívek az Üdvözítő édes anyjának, Boldogságos Sz. Máriaanak születésnapját. Az ünnep alkalmából a helybeli gör. kath. székesegyházban nagymise lesz, melyet a káptalan egyik tagja fog tartani *Radu* Demeter püspök távolléte miatt. Ugyiszintén ünnepi istentiszteletek lesznek az összes gör. kath. plébánia templomokban.

Einte nehezen ment a társalgás, de mikor Miriam egy cigarettát kért tőle, mintha megolvadt volna a jég és pár perc múlva a fiatal ember már elmondta a leánynak mindennapi életük apró szokásait, a környék nevezetességeit, szóval mindent, ami a leányt érdekelhetette.

— Kedves fiu, — gondolta a leány, de aztán szerette volna tudni, hogy van-e műveltsége is.

— Ovasta mindezeket a könyveket? — kérdezte és a könyvszekrények felé mutatott.

— Nem, csak egy néhányat közlök. Mert lássa, ezen a vidéken senki sem olvas, így az én is a gazdaságra fordítom összes időmet.

— Tehát nem szeret olvasni?

— De igen, csak hogy jobban szeretem az erdőt és a mezőt. De tudja mi? Van nálunk egy rossz zongora, én biztosan szokott énekelni, vidúsa fel néha a mi egyhangu életünket egy pár dallal!

— Nagyon szivesen, de majd csak holnap este.

— Oh — válaszolt a fiu szomorú arccal — holnap este Smithékhez vagyok meghíva.

— Akkor hát ma este is szivesen — szólott Miriam és a zongora felé közeledett.

A férfi leült a háta mögé és úgy leste a leány finom fehér ujjait, amint végig siklottak

a billentyűkön. Miriamnak kedves behizelgő hangja volt és oly érzéssel tudott énekelni, hogy még ezt az erős, vad embert is meghattotta. Mikor elhallgatott, a férfi egy percig szótlánul állt mellette, azután kinyújtotta a kezét és meleg hangon mondta:

— Köszönöm, nagyon köszönöm ezt a félórát.

Olyan szép volt ebben a pillanatban, hogy a leány gyönyörködve tekintett reá, azután jó éjszakát kívánt és egyedül hagyta őt.

Egyik nap a másik után mult el és Miriam lassanként egészen el-elfeledte, hogy nagybátyja bizonyos czélok elérése végett hívta őt magához. Eleinte még háborgott ugyan a lelke és mindenféle tervekkel főzött elutazására, de valahányszor szembe találta magát a fiatal emberrel, elfelejtett mindent. Hiszen meggyőződést szerzett a felől, hogy a fiu szereti Smith Rózát és hogy ha együtt jól is találják magukat, az nem lehet veszélyes egyikükre sem, ha pedig az lenne, még mindig van ideje elmenni akkor, mikor azt felfedezi.

Sokat voltak egyedül, néha pedig lovagoltak, vagy hosszú sétákat tettek és Miriam nem látszott észrevenni, hogy a Smithéknél tett látogatások mindig rövidebbek és ritkábbak lettek.

Egy délután ismét kilovagolt és egy szűk ösvényen, ahol csak egymásután haladhattak, Stanley egyszer egy kövöt elmaradt, hogy a kegyelén igazítson valamit, Miriam azonban

gyorsabb ügetésre ösztönözte lovát. A gyors iramban azonban érezni kezdte, hogy kezd lefelé csuszni. A nyereg nem volt elég erősen megszorítva és kezdett lefelé fordulni. Miriam ijedében segítségért kiáltott, amiől a ló megijedt és vágatva iramodott tovább. A helyzet roppant kritikus volt és érezte, hogy soká nem tarthatja magát, az utolsó pillanatban azonban egy erős kar átölelte derekát és kiemelte őt a nyeregből.

Stanley volt, aki a veszélyt látva, örült vágatással száradott uána és éppen idejében érkezett oda, hogy a katasztrófát elhárítsa. A lovat csakhamar szintén elfogta, ismét megerősítette rajta a nyeret és felsegítette a leányt.

A férfi arca halálsápadt volt és a leány leolvasta róla a kiállott izgalmakat. Meghatottan köszönte meg neki segítségét.

— Ne beszéljünk erről Miriam! — szakította félbe Stanley. — Hiszen annyira szeretem, annyira rajongok önér, hogy ez az eltelt negyedóra feldult bennem mindent. Tudom, hogy nem remélhetek viszont szerelmet, mert maga tulajdonoson szép, jó és okos arra, hogy engem — — —

— Oh hallgasson, hallgasson, — kiáltott fel a leány. Azután nagyot ütött korbáccsal a lóra és galoppban elvágatott.

*

Egész éjjel nem hunyta le a szemét. Ezébe jutott, hogy milyen játéknak lett akaratlanul

* **Kápláni kinevezések.** *Vinkler József* v. püspök, káptalani helynök *Rätz Pál* belényesi káplánt *Endrődre*, *Ruska Antal* endrődi káplánt *Dobreczebe* helyezte át, az újmisés papok közül *Gyepes Imrét* a székes-egyházhoz karkáplánnak nevezte ki, *Hermann Károlyt* Belényesbe küldte káplánnak, *Molnár Jánost* pedig a betegeskedő csatári plébános kisegítésére rendelte.

* **Szegény leányok felvétele a nőiparisiskolába.** A város törvényhatóságának ez évi augusztus hó 13-án 309. sz. alatt kelt határozata értelmében az özv. Szedlarikné-Dudinszky Anna igazgatása alatt álló nőiparisiskolában szervezett tíz (10) tandíjmentes hely közül, a jelen tanévre, ez ideig csak három (3) szegénysorsú és nagyváradai illetőségű növendék lett felvéve; tehát még hét (7) hely vár betöltésre. Felhívom azért azon szülőket és illetve gyámokat, a kik helybeli illetőségű, szegénysorsú leány-gyermekek, illetve gyámoltjuknak a nőiparisiskolába tandíjmentesen történendő felvételét még a jelen tanévre óhajtják, — hogy ez irányban (iskolai, orvosi és szegénységi bizonyítvány bemutatása mellett) nálam e hó végéig személyesen vagy írásban annnyival inkább jelentkezzenek, mert későbbi jelentkezések nem lesznek figyelembe vehetők. Nagyvárad, 1903 szeptember 19. *Ragány János*, főszámvevő, mint az iparoktatási bizottság elnöke.

* **A 37-ik gyalogezred boszniai diadala.** Szeptember 21-én, hétfőn 25 éve lesz annak az emlékeztető győzelemnek, melyet a 37-ik ezred 1878 szeptember 21-én Rogatizza és Szerajevó között a bosnyák felkelőkön aratott. A sok magyar vérbe kerülő diadal egyik büszkesége a 37-ik gyalogezrednek, mert a diadal után 3 napra sikerült elfogni a bosnyák felkelés híres szervezőjét és vezérét *Hadzsi Loját*. Az emlékeztető napot az ezred hétfőn megünnepli. A diadal részesei pedig, akik Nagyváradról a boszniai hadjáratban résztvettek, hétfőn este a Zöldfűbe zártkörű estélyre gyűlnek, az emlékeztető évfordulón.

* **Iparos tanulók ingyen utazása.** Kereskedelemügyi miniszter ur ó nagyméltósága gondoskodni óhajtja arról, hogy a nagyobb vidéki gőcpontokon levő iparos tanonciskolák növendékei közül néhányan megszemlélhessek a budapesti tanonc- és segéd munkakiállítás: iskolánk számára 10 darab mérsékelt áru menetérti jegyet adományozott. Felhívom azért azon tanulókat, (különösebben a szabó, cipész, asz-

talos és lakatos iparágakból) kik ezen kedvezményt igénybe venni óhajtják, hogy alulírott igazgatóságánál a mai nap folyamán jelentkezzenek. Megjegyeztük, hogy a váltandó jegyek árát a keresk. miniszter ur ó nagym. megírtendi, így tehát az utazás teljesen ingyenes, valamint gondoskodva lesz arról is, hogy Budapesten a tanoncok élelemmel el legyenek látva. A csoporthoz iparosok, vagy segédek is csatlakozhatnak, ezek azonban csak utazási kedvezményben részesülhetnek. A felrándulók csoportja egy iparisiskolai tanító vezetésével Nagyváradról indul szombaton — szept. 26 — este 11 órakor, visszajövet Budapestről vasárnap este. — *Az iparisiskola igazgatósága.*

* **A gázgyár joga.** Nagyvárad város és a gázgyár között felmerült ellentétek ügyében tegnap tanácskozott a jogügyi szakbizottság. A vendéglősök, szállodások és kávékócsok egyesülete ugyanis a töltésszállás nagyszabású gőzmosódát állították föl, s az üzem céljaira gázerőt akarnak felhasználni. Erre a területre azonban nem terjed ki a gázvezeték hálózata, hanem most akarja a gázgyár kiépíteni. A városi tanács azonban nem hajlandó kiadni az engedélyt a cső lefektetésére, azon indokból, hogy ez év végén már csak a magánvilágításhoz lesz joga a gázgyárnak s csöveket csak a tanács engedélye alapján fektethet le. Véleményezés végett a jogügyi szakbizottság elő került a vitás kérdés s a jogügyi szakbizottság, hosszas eszmecsere után abban állapodott meg, hogy a gázgyárnak joga van a csövek lefektetésére, iparengedélye alapján, s ilyen értelmű véleményt mond a tanácsnak.

* **»Becsületbeli estély.«** Sok furcsaság keletkezett már abból, ha olyan valaki fordított németről magyarra, aki egyik vagy másik nyelv sajátosságát nem ismerte s a szó szerinti fordítással akarta visszaadni az eredeti szöveget. Néhány évvel ezelőtt történt Nagyváradon, hogy czirkuszdirektor a szembekötődőt is belevette a programba s mivel csak németül értett, ékes nyelven belevette a műsorba: »Die blinde Kuh am Pferd.« A nyomdában szó szerint ezt akként fordították: a vak tehenet lovon. Másnap így jelent meg az utcázarokokon a falragasz. Este a közönség végig élvezte a bekötött szemű hölgy merész lovaglását, de érdeklődése a vak tehen lovaglása felé irányult. Ezt azonban természetesen hiába várta. Az előadás végén a felszólalásokra természetesen a falragasz tartalmáról felvilágosított igazgató bánt a legjobban. — Tegnap hasonló furcsa dolog történt Nagyváradon. A jelenleg itt időző hatodrendű

czirkusz falragasza nagy betűkkel hirdeti, hogy ma, vasárnap búcsuzik a czirkusz s az igazgatóné »becsületbeli estélye« lesz. — Ilyet sem látott még Nagyvárad. — A dolog magyarázata bizonyára az, hogy a falragasz német eredetjéből az »ehren-vorstellung« vedlett át diszlocálás helyett »becsületbeli«-re. Aki lefordította, annyit tudott németül, hogy az »Ehre« becsületet is jelent. — A publikum pedig majd várja, hogy milyen is az a becsületbeli estély, mint annak idején várta a vak tehenet — lovon.

* **A vízvezeték költségvetése.** Nagyvárad város vízvezetékének jövő évi költségvetését már összeállította a városi számvevői hivatal. Mivel a jövő évben már a vízvezeték hálózat teljes kibővítésére felveendő kölcsönt is törleszteni kell, de még a kölcsön módoszatait a számvevőség nem ismeri, a törlesztésre 5%-ot, vagyis 7500 koronát vett fel. Azon utcák háztulajdonosai, a hol a csőhálózatot lefektetik, az eddigi 1% helyett a házbérvédelem 3%-át fogják fizetni s e czímen mintegy 3400 korona foly be. A még fennmaradó 4100 koronát a vízvezeték alap fedezi egyéb jövedelmekből. Ez csak akként lehetséges, hogy a jövő évtől a színház részére a világító villamos áramot nem a vízvezeték telep szolgáltatja s így ezen kiadás alul a vízvezeték alap felszabadul.

* **Felhasznált alkalom.** *Kéri Mihályné* Pál-utca 17. szám alatt levő lakásába tegnap reggel egy félkilenc óra tájban, míg *Kériné* a padláson járt, egy élelmes tolvaj besurrant, s a szekrényt felkutatva, abból az értékesebb tárgyakat, nevezetesen az asszony kettős fedetű női ezüst óráját, a rajta zsinóron függő arany négylevelű lóherét, ezenfelül még a szekrényben levő összes készpénzt ellopta s odébb állott, anélkül, hogy a házban a többi lakó közül valaki látta volna az ipse arcát. *Kéri Mihályné*nek több mint hetven korona kára van, ami egy szegény asszonynak bizony sok. A rendőrség megindította a nyomozást a tettes kézrekerítése iránt, s lehet, hogy ma a zsibvásáron hurokra is kerül az ellopott tárgyakkal együtt. De a készpénz, az bizonyosan uszik.

* **Tűz Biharon.** Mint bihari tudósítók telefonon értesít bennünket, péntek és szombat éjjel a vörös kakas nagybbszertű pusztitást vitt véghez a község egyik szorgalmas gazdájának takarmányában. Egy és két óra között verte fel álmából a község lakosságát a harangok rémes kongása, s csakhamar talpon volt az egész község lakossága s futott a tűz irányába, *Szűcs Lajos* gazdaember lakóháza felé. Id-gborzongató látvány volt a már szürkülő éjjelben a nagy területen piros színt vett égboltozat. A lakosság a megjelent tűzoltókkal csakhamar teljes erővel hozzáfogott a magasra törő lángnyelvek elfojtásához, azonban minden eredmény nélkül. A nagymennyiségű takarmány, azonkívül a szin porrá égett. A kár mintegy kétezer korona, mely azonban, mint-hogy a takarmány s a szin is biztosan volt, megtérül. A megindult vizsgálat nyomán tegnap kiudódott, hogy a tűz szándékos gyújtogatásból eredt. Azonban, hogy ki a tett s, még eddig nem sikerült a hatóságoknak ki-nyomozni.

* **Zsidók és keresztények harca Oroszországban.** A *Pesti Hirlap* az oroszországi zsidó zavargásokról a következőket közli: Amint a Ruzsinszky nem hivatalos részben Homtől jelent (Moglev kormányzóság) az e hó 17-én történt zavargások alkalmából a késekkel, törökkel és revolverekkel fölfegyverezett zsidók elle állott a kaonaságnak, amide az a közfű és a keresztények között keletkezett verkedést megkarta szüntetni. A zsidók házak és kerületek mögü lövődöztek a katonákra. Egy őrmester, aki egy lövő zsidót le akart tartoztatni, egy másik zsidótól késsel nyakán megsebzett. A zavargások alkalmá-

az áldozata. Megvetette önmagát, amiért így járt el a fiatal emberrel, önmagával és azzal az ismeretlen leánnyal szemben, akinek talán a szíve szakad meg fájdalmában Stanley miatt.

Hajnalhasadtakor már ott ült az ablaka előtt. A gazdák, béresek és napszámosok már benépesítették a nagy udvart, ezen a napon kezdték meg a cséplést és az egész ház, a bácsi és Stan is ki fognak menni a mezőre és csak a késő délutáni órákban térnek vissza. De ő már akkor messze lesz és soha se tér vissza ide többé! Reggeli után kijelentette a szobaleánynak, hogy a tegnapi szerencsétlenség sokkal nagyobb mérvű hatásokat hagyott hátra, semmint azt gondolta volna és el fog utazni. Csakhamar összeszedte a csomagjait és a kocsis kivitte őt a vasuti állomáshoz.

Megváltotta a jegyét és beült a kocsiába. Eppen mikor el akart indulni a vonat, egy harmadik kis csoport futott ki a peronra és még nagy sebbel-lábbal beültek hozzá, — már csak ott volt hely.

A társaságban két czifrán felöltözött leány is volt. Az egyiknek csinos arca és szép termete is volt, de a modora oly hangos és közönséges volt, hogy Miriam kinosan elfordította tőle a fejét.

Egy ideig nem hallgatott rájuk, de egyszerre csak figyelmes ezett lenni a két leányra, akik együtt ültek egy sarokban.

— Hova gondolsz? — szólott a szép ter-

metű, csinos arcu leány hangos kacajjal. — Hiszen minden ujjamra kapok Tysonnal derekabb embert. Mi? Azért az unalmas Totarasért volna érdemes magamat hozzákötni! No ezt már nem teszem! Hiszen a szomszéd gazda Nedje is bir annnyival, mint ő. Persze arra jó, hogy virágokat és czukrot hordassak vele magamnak, sőt szívesen tenniszezem is vele és ha más nincs, nagyon is jól el lehet vele mulatni, de férjnek — no abból nem kérnék!

Mind a két leány hangosan, durván kacagott.

Miriam nem hallgatott rájuk tovább.

Hát ezért a szivelen, műveletlen leányért akarta ő feláldozni Stanleyt és önmagát? Hat szabad-e neki megengedni, hogy ez a fia újra ennek a hadnak a körmei közé kerüljön?

A kalauz bejött a jegyeket vizsgálni. Miriam megkérdezte tőle, hogy hol találkoznak legközelebbi oly vonattal, mely őt visszavihetné? A kalauz azt felelte, hogy a következő állomáson, Palmerstonban.

Miriam felállott helyéről. Rendbeszedte magát, elfátyolozta arcát, felhuzta a keztyűjét és elővette a táskáját.

Ekkorára már a vonat is megállott és Miriam kiszállt.

Percz mulva pedig már vidám szível, könnyű lélekkel robogott vissza Totaras felé.

ből összesen négy keresztényt és négy zsidót öltek meg és hét keresztény, valamint nyolc zsidó, kik közül egy meghalt, sebesült meg. A feldalt házak és bódék eddig megállapított száma 200. Hatvannyolc személyt a zavargásokban való részvétele miatt letartóztattak. Rablási esetet nem állapítottak meg. A rendet katonaság tartja fenn. Tisztek és törvényszéki hivatalnokok a rendőröknek a zavargások elnyomatása közben tanúsított magatartását kifogástalannak mondják. Hir szerint csak a rendőrség intézkedéseinek köszönhető, hogy a zavargók csak az említett egyetlen jelentéktelen verekedésre szorítkoztak. A józan lakosság meggyőződése szerint a zavargások oka a zsidóknak a keresztény lakosság ellen tanúsított rendkívül ellenséges kihívó magatartásában keresendő.

* **Romániai magyar diákok Nagyváradon.** A *Szent László-társulat*, melynek ezéja a Romániában lakó magyar katolikusok segítése, diákokat szokott neveltetni Magyarországon, kikből papok és tanítók lesznek s mint ilyenek térnek vissza Romániába, hogy ott a magyar katolikusoknak vezérei legyenek, őket megerősítsék a hitben és megtartsák a magyar haza szeretetében s az édes anyanyelv ismeretében. E szép hazafias missióval bíró társulat illustris elnöke *Szmrecsányi Pál* váradi püspök ő Excellenciája úgy intézkedett, hogy e romániai magyar fiúk itt neveltessenek *Nagyváradon* a *Szent Vincze-intézetben*. A tanév megnyitása óta b. e. Nogáll intézetében hat ilyen fiú nevelkedik, kik városunk különböző iskoláit látogatják. Számuk idővel növekedni fog, jövőre már tizen fognak Nagy-Váradon nevelkedni benső vallásosságot és törhetetlen magyar érzelmeket szíva magukba.

* **Dr. Dzsevd-t Abdullah bey elutazása.** A bécsi török nagykövet felpozozása által hirdetté lett dr. Dzsevd-t bey egy napos időzést után tegnap Budapestről Münchenbe utazott.

* **Véletlen gyilkosság.** Tegnap délelőtt a püspöki-i szőlőhegyen merő véletlenségből gyilkosság történt, melynek áldozata most a biharmegyei közpórház egyik termében vivja tusáját a halállal. A szerencsétlenség részletei a következők:

A püspöki-i hegyen levő és Nyéki József tulajdonát képező szőlőben tegnap délelőtt burgonyát ásott Fejes József püspöki-i illetőségű napszámos. Időközben arra járt Nagy Ferencz csász, aki Fejestől cigarettát kért. Mikor Fejes a kért cigarettát átnyújtotta neki, a csász földre helyezett puskáját felvette és tovább akart menni. Ebben a pillanatban azonban a fegyver elcsúszott. A sörét lövés Fejes Józsefnek ágyékába hatolt s azt keresztül járva összeroncsolta. A halálosan sérült embert délután fél 3 órakor hozták be a Biharmegyei Közpórházba, a hol azután *Pataky* fogalmazó, majd később *Nissalovszky* vizsgálóbíró kihallgatták az alig 30 éves embert. A szerencsétlen aligha éri meg a regg-let. Ugy az áldozat, mint a csász iránt nagy a részvét Püspökiben.

* **A külföldön lakó honi birtokosok.** Megemlékeztünk korábban Budapest főváros azon feliratáról, amelyben kéri az országgyűlést olyan törvényes intézkedésre, hogy a hazában állandóan nem lakó, de innét jövődelmet húzó birtokosok között megadóztassanak. A nemzeti szellem védelme érdekében keletkezett feliratot pártolás végett Nagyvárad városának is megküldötték. Valószínű, hogy Nagyvárad város törvényhatósága is hasonló szellemben ir fel az országgyűléshez. A jogügyi bizottság teljesen helytállóknak mondotta ki a budapesti hazafias indokokból keletkezett feliratban hangoztatott igazságokat, s hasonszellemű felirat küldését véleményezi. Az átiratot októberben tárgyalja a törvényhatóság.

* Találtak két kis kulcsot madzagon. Átvehető *Mendelényi* Béla rendőrségi fogalmazónál

a rendőrkapitányi hivatal 4-ik számú szobájában.

x Felhívjuk olvasóink figyelmét *Andriška Jenő* uri és női divatkereskedő cég lapunk mai számában közölt hirdetésére.

x Felhívjuk t. olvasóink figyelmét *Szabó és Hajnal* jóhírű fűszerkereskedő cég lapunk mai számában levő hirdetésére. 117

x **Táncintézet megnyitása.** *Kovács Tivadar* balletmester folyó évi szeptember hó 24-én nyitja meg 3 óra terjedő *táncintézetét a Zöldfa szálloda dísztermében*. Az oktatás a berlini táncművészeti Akadémián elfogadott francia módszer alapján történik és felöleli az összes divatos szalon, társas és műtánczokat (Bostout és Cake-Walkot is tananyagul véve), főszóval tekintve a testképzésre esztétikai alapon. *Beirakozhatni és értekezni* lakásán: Beöthy Ödön-utca 11. sz. a. és a Zöldfa szálloda lépcsőház melletti irodában. 411.

x Felhívjuk olvasóink becses figyelmét *Keckeméty István* (Lukács György-utca sarok), jóhírnévként örvendő vendéglőjére, mely jó konyhájáért, és tisztán kezelt italaiért és előzékeny, pontos kiszolgálásáért minden tekintetben elismerést érdemel.

x **A szász cseh Svájc,** ezen természeti szépségeitől elragadó tája a földnek, az idén kényelmes és olcsó módon lesz megközelíthető, mert az Aussigban megtartandó iparkiallítás folytán különféle kéjvonatok — jelentékeny ármérsékléssel — fognak indítani. Aussig jelentékeny iparáról nevezetes s főleg az európai államok legnagyobb gyárainak egyike emelte annak hírnevét. A *Schicht-féle szappan- és gyertyagyár* nemcsak az ó-, de az újvilágban is tért hódított gyártmányainak, mert ki nem ismerné a *Schicht szappant*? Aki már Aussigban van, nem fogja elmulasztani a cseh-szász Svájc ezen legszebb és legkeresettebb helyét meglátogatni.

x **Jó tanács.** Mindazoknak, kik jól és olcsón akarnak vásárolni, figyelmébe ajánljuk, hogy szükségleteiket *Wallerstein Fülöp és Fiai* bémer-téri áruházában szerezzék be. Hol mindent a legelőnyösebben lehet vásárolni. 405.

x Felhívjuk t. olvasóink figyelmét *Oppenheim F. Vilmos* kosáráru kereskedésének lapunk mai számában közölt hirdetésére.

x Olvasóink figyelmébe ajánljuk *Reisz és Porjesz* butorkereskedő cég lapunk mai számában közölt hirdetését. 296.

SPORT.

A nagyváradí löverseny.

— Első nap. —

Megelőzött tegnap a bonókuti avar, robbogó fogatok hordták ki az uri társaságot s a frissen tört pálya köré tarka sokaságot gyűjtött a kíváncsiság. A tribünök megteltek pazar toilettű hölgyekkel s e tarka színkéből megalakult a verseny képe, a turf hangulata.

A versenyre készülő nemes paripák a pálya közepén ácsorognak, s az uri társaságban megindulnak a typlések.

Eleinte fokozódott az érdeklődés, de a totalizátor körül nem valami nagy a tolongás. Az egész verseny lanyhán és simán folyik. A favoritok majd mindig beválnak, s a totalizátor legnagyobb nyereségül 10 re csak 18-at fizet, legkisebbül pedig 4 re 5-öt.

Egy kis izgalom a *Svengáli* versenynél támadt a gr. *Tisza István* Vandora és *Rozvány J. Hollója* érdekes küzdelménél.

Részletes tudósításunk a következő:

Jelen voltak: *Miskolczy Barnáné, Hoffmann Henrikné, Meskó Boldizsárné, Nadányi Jenőné, Nadányi Károlyné, Nadányi Miklósné, Örley Anna, Nadányi Margit, Honka, Rózsika, Boriska, Juricskay Zoltánné, Juricskay Olga, Szunyogh Szabolcsné, Szunyogh Zoltánné, Szunyogh Olga, Szunyogh Lórándné, Miskolczy Ferenczné, gróf Tisza Istvánné, Bölöny Józsefné, Kubinyi Györgyné, Moskovits Miklósné, Lukács Sándorné, Steinberg Mórinczné, Szokol Vildburg br.-né, özv. Serényi Lajosné, Miskolczy Ágnes, Miskolczy Lili, Miskolczy Irma, özv. Bárczy Lászlóné, Bárczy Olga, Nagy Ákos, br. Karg Jánosné, Beöthy Lászlóné, Markovits Károlyné, Nedeczky századosné.*

Tisza István gróf, *Klobusiczky Béla*, *Karg br.*, *Beöthy László főisp.*, *Rimler Károly*, *Bölönyi József*, *id. Markovits Károly*, *Miskolczy Ferencz*, *Miskolczy Barna*, *Örley Kálmán*, *Kubinyi György*, *Olasz Elemér*, *Nadányi Károly*, *Nadányi Miklós*, *Nadányi Jenő*, *Steinberg Mórincz altábornagy*, *Döry László*, *Cziffra Gerő*, *Szunyogh Szabolcs*, *Szunyogh Lóránd*, *Beöthy Pál*, *Cziffra Kálmán*, *Fráter Emil*.

I. *Eladó sikverseny.* 1000 kor. egyleti díj, ebből 800 kor. az elsőnek, 200 kor. a másodiknak.

Indultak: *Antal M. fhdgy. Lygia.* — *Br. Baich I. Dragina.* — *Czárán J. Mr. Jersey.* — *Czárán Z. Felicitas.* — *Klein Gy. Macz.* — *Liptay B. Durnyi.* — *Br. Reichlin F. fhdgy. Nichette.* — *Schey P. százados Reinech ude.*

Első lett: *Mr. Jersey*, második: *Nichette*, harmadik: *Durnyi*.

II. *Ürögdi akadályverseny.* 1500 kor., adja az Urlovasok szövetekezete, ebből 1200 kor. az elsőnek, 200 kor. a másodiknak, 100 kor. a harmadiknak.

Indultak: *Br. Baich J. Eszter.* — *Czárán Z. Annie.* — *Mr. Hastrmann.* — *Liptay E. Ne engedj.* — *Lukács E. Kontár.* — *Ugyanaz Prücsök.* — *Schey P. százados Jagello.*

Első lett: *Hastrmann*, második: *Jagello*, harmadik: *Kontár*.

III. *Szentmártoni gátverseny.* 1500 kor., adva a Magyar Lovar-egylet által a részére a földművelésügyi miniszter által engedélyezett subvencióból. 1200 kor. az elsőnek, 200 kor. a másodiknak, 100 kor. a harmadiknak.

Indultak: *Folbert J. fhdgy. Va banque.* — *Lovag Jägermayer R. hdgy. Casimir.* — *Stein R. Mind you.*

Első lett: *Va banque*, második: *Mind you*

IV. *Zerge akadályverseny.* 1000 kor., adja a m. kir. földművelésügyi miniszter. Ebből 800 kor. az elsőnek, 200 kor. a másodiknak.

Indultak: *Fejér J. Marigold.* — *Klein Gy. Dáma II.* — *Liptay B. Klára.* — *Nagy A. százados Biró.* — *Ugyanaz Zobnatica.*

Első lett: *Biró*, második: *Zobnatica*, harmadik: *Klára*.

V. *Bónékuti sikverseny.* 1500 kor., adva a Magyar Lovar-egylet által a részére a m. kir. földművelésügyi miniszter által engedélyezett subvencióból. Ebből 1200 kor. az elsőnek, 200 kor. a másodiknak, 100 kor. a harmadiknak.

Indultak: *Czárán Z. Hallatlan.* — *Klein Gy. Szárazság.* — *Liptay D. Páfrány.* — *Nagy Á. százados Páratlan.* — *Lovag Streeruwitz O. százados Anecdote.*

Első lett: *Páfrány*, második: *Szárazság*, harmadik: *Anecdote*.

VI. *Svengáli verseny.* 1000 korona egyleti díj. Ebből 800 kor. az elsőnek, 200 kor. a másodiknak.

Indultak: *Dr. Miskolczy F. Coquet.* — *Rozvány J. Holló.* — *Gr. Tisza István Vándor.*

Első lett: *Vándor*, második: *Holló*.

VII. *Nagyvárad város díja.* Kettős fogatok. Díj 1000 kor., ebből 800 kor. az elsőnek, 200 kor. a másodiknak.

Indultak: *Kiss Ernő Fruska, Bakfis.* — *Klobusiczky G. Csillag Klobusiczky T. Galyó.* — *Kubinyi M. Szöges, Szikra.* — *Liptay B. Bogdán, Iris.* — *Olasz E. Rontó, Gólya.* — *Gr. Vass Ernő Zahara, Banzan.*

Első lett: *Bogdán és Iris*.

A lóverseny második napja.

A lóverseny második napján ma, vasárnap a következő versenyek lesznek:

I. **Eladó sikverseny.** 1200 kor., ebből 1000 kor. a m. kir. Földmívelésügyi miniszter ur díja, 200 kor. egyleti-díj. 1000 kor. az elsőnek, 200 kor. a másodiknak. Távolság kb. 1800 m.

1. Antal M. fhdgy. 36 p k Lygia, ezüstszerű, világoskék ujjak és sapka.

2. Br. Baich I. 46 s k Dragina, sárga, kék gombok, kék-sárga sapka.

3. Czárán J. 36 s m Mr. Jersey, fekete, veres öv, fehér sapka.

4. Czárán Z. 46 stp k Felicitas, sötétveres, fehér sapka.

5. Klein Gy. 36 stp k Macz, sötétzöld, világoskék ujjak és sapka.

6. Ugyanaz 36 stp k Szárazság, ugyanaz a dress.

7. Liptay B. 46 stp m Durnyi, jobbról veres, kék ujj és sapka, balról: kék, veres ujj és sapka.

8. Ugyanaz 36 p k Páfrány, ugyanaz a dress.

9. Gr. Pejacsevich B. 46 s h Jim Morgan, sárga, kék öv.

10. Ugyanaz 36 p m Madrid, ugyanaz a dress.

11. Br. Reichlin F. fhdgy. 36 s k Nichette, kék, fehér szalag és sapka.

12. Schey P. százados 36 p k Alpenrose, fehér, veres-kék szalag, veres sapka.

13. Ugyanaz 36 s k Reineclaude, ugyanaz a dress.

14. Stein R. 36 s m Rozmaring II., szürke, viola sapka.

15. Lovag Streeruwitz O. százados 46 p k Anecdote, ezüstszerű, veres gyűrűk, ezüstszerű sapka.

II. **Nagy akadályverseny.** 1800 kor. egyleti díj, ebből 1500 kor. az elsőnek, 200 kor. a másodiknak, 100 kor. a harmadiknak. Távolság kb. 5000 m.

1. Czárán J. 56 p k Moderne, fekete, veres öv, fehér sapka.

2. Czárán Z. 46 stp k Annie, sötétveres, fehér sapka.

3. Mr. Field 56 p h Hastrmann, cseresznyepiros, fehér szalag és sapka.

4. Lovag Jägermayer R. hdgy. 56 p m Tacsó, világoskék, fekete ujjak és sapka.

5. Gr. Károlyi Mihály 46 p k Kicsi, buzavirágkék, veres ujjak, buzavirágkék sapka.

6. Klein Gy. id. s k Dáma II., sötétzöld, világoskék ujjak és sapka.

7. Liptay B. 66 p m Ne engedj, jobbról: veres, kék ujj és sapka, balról: kék, veres ujj és sapka.

8. Ugyanaz 46 p k Tétova, Ugyanaz a dress.

9. Lukács E. fhdgy. 66 p h Kontár. Veres, kék öv veres pettyekkel, kék sapka.

10. Ugyanaz 46 p k Prücsök. Ugyanaz a dress.

11. Nagy A. százados 46 s h Zobnatica. Kék, sárga szegély.

12. Schey P. százados 56 p h Jagello. Fehér, veres kék szalag, veres sapka.

13. Ugyanaz 46 p k Tscherkessin. Ugyanaz a dress.

14. Schneidt Gy. százados 46 p h Ca d'Oro. Fehér, kék gallér és sapka.

15. Gr. Starhemberg H. százados 46 s k Anisette II. Ezüstszerű, veresgyűrűk és sapka.

III. **Bihari gátverseny.** 1000 kor.; adja Biharvármegye által; ebből 800 kor. az elsőnek, 200 korona a másodiknak. Távolság kb. 2400 m.

1. Kiss Ernő ur 46 p k Kóczos.

2. Dr. Miskolczy F. ér 46 p k Doquette.

3. Rozványi J. ur 46 stp. h. Holló. Lila, fehér ujjak, veres sapka.

4. Szunyogh Z. ur 56 s m Rézkakas. Világos kék, fehér szalag.

5. Gr. Tisza István 66 stp m Vándor. Kék veres sapka.

IV. **Iklódi gátverseny.** 1000 kor.; adja a m. kir. földmívelésügyi miniszter ur. Ebből 800 kor. az elsőnek, 200 kor. a másodiknak. Távolság kb. 2800 m.

1. Br. Baich J. id. p k Eszter. Sárga, kék gombok, kék-sárga sapka.

2. Fejér J. ur 66 s k Marigold. Kék, veres ujjak, kék sapka.

3. Klein Gy. ur id. s k Dáma II. Sötétzöld, világoskék ujjak és sapka.

4. Liptay B. ur 56 p k Klára. Jobbról: Veres, kék ujj, sapka Balról: Kék, veres ujj és sapka.

5. Nagy A. százados 66 s h Biró. Kék, sárga szegély.

6. Ugyanaz 56 s h Honi II. Ugyanaz a dress.

7. Ugyanaz 56 p k Páratlan. Ugyanaz a dress.

8. Stein R. ur 36 p m Almos. Szürke, viola sapka.

V. **Vigasz verseny.** 1000 kor. egyleti díj, ebből 700 kor. az elsőnek, 200 kor. a másodiknak 100 kor. a harmadiknak.

1. Antal M. fhdgy. 36 p k Lygia. Ezüstszerű, világos kék ujjak és sapka.

2. Br. Baich J. id. s k Bezzeg. Sárga, kék gombok, kék-sárga sapka.

3. Ugyanaz id. p k Eszter. Ugyanaz a dress.

4. Ugyanaz 56 s h Lapály. Ugyanaz a dress.

5. Ugyanaz 46 s k Dragina. Ugyanaz a dress.

6. Czárán J. ur 56 p k Moderne. Fekete, veres öv, fehér sapka.

7. Ugyanaz 36 s m Mr. Jersey. Ugyanaz a dress.

8. Czárán Z. ur 46 stp k Felicitas. Sötétveres, fehér sapka.

9. Ugyanaz 46 stp k Annie. Ugyanaz a dress.

10. Ugyanaz 36 s m Hallatlan. Ugyanaz a dress.

11. Fejér J. ur 66 p m Karmester. Kék, veres ujjak, kék sapka.

12. Ugyanaz 66 s k Marigold. Ugyanaz a dress.

13. Mr. Field 56 p h Hastrmann. Cseresznyepiros, fehér szalag és sapka.

14. Folbert J. fhdgy. 36 p m Va banque. Sárga, veres gyűrűk, sárga sapka.

15. Lovag Jägermayer R. hdgy. 56 p m Casimir. Világoskék, fekete ujjak és sapka.

16. Ugyanaz 56 p m Tacsó. Ugyanaz a dress.

17. Gr. Károlyi Mihály 46 p k Kicsi. Buzavirágkék, veres ujjak, buzavirágkék sapka.

18. Klein Gy. ur id. s k Dáma II. Sötétzöld, világoskék ujjak és sapka.

19. Ugyanaz 36 stp k Macz. Ugyanaz a dress.

20. Ugyanaz 36 s k Hors concours. Ugyanaz a dress.

21. Ugyanaz 36 stp k Szárazság. Ugyanaz a dress.

22. Kiss E. ur 46 p k Kóczos.

23. Liptay B. ur 66 p m Ne engedj. Jobbról: Veres, kék ujj és sapka. Balról: Kék, veres ujj és sapka.

24. Ugyanaz 56 p k Klára. Ugyanaz a dress.

25. Ugyanaz 46 stp m Durnyi. Ugyanaz a dress.

26. Ugyanaz 46 p k Tétova. Ugyanaz a dress.

27. Ugyanaz 36 p k Páfrány. Ugyanaz a dress.

28. Lukács E. fhdgy. 66 p h Kontár. Veres, kék öv veres pettyekkel, kék sapka.

29. Ugyanaz 46 p k Prücsök. Ugyanaz a dress.

30. Dr. Miskolczy F. ur 46 p k Coquette.

31. Nagy A. százados 66 s h Biró. Kék, sárga szegély.

32. Ugyanaz 56 s h Honi II. Ugyanaz a dress.

33. Ugyanaz 56 stp k Páratlan. Ugyanaz a dress.

34. Ugyanaz 46 s h Zobnatica. Ugyanaz a dress.

35. Gr. Pejacsevich A. 46 s h Jim Morgan. Sárga, kék öv.

36. Ugyanaz 36 p m Madrid. Ugyanaz a dress.

37. Br. Reichlin F. fhdgy. 36 s k Nichette. Kék, fehér szalag és sapka.

38. Rozványi J. ur 46 stp h Holló. Lila, fehér ujjak, veres sapka.

39. Schey P. százados 56 p h Jagelo. Fehér, veres kék szalag, veres sapka.

40. Ugyanaz 46 p k Tscherkessin. Ugyanaz a dress.

41. Ugyanaz 36 p k Alpenrose. Ugyanaz a dress.

42. Ugyanaz 36 s k Reineclaude. Ugyanaz a dress.

43. Schneidt Gy. százados 46 p h Ca d'Oro. Fehér, kék gallér és sapka.

44. Gr. Starhemberg V. százados 46 s k Anisette II. Ezüstszerű, veres gyűrűk és sapka.

45. Steiner R. ur 36 p m Almos. Szürke, viola sapka.

46. Ugyanaz 36 s m Rozmaring II. Ugyanaz a dress.

47. Ugyanaz 36 s k Mind you. Ugyanaz a dress.

48. Lovag Streeruwitz O. százados 46 p k Anecdote. Ezüstszerű, veres gyűrűk, ezüstszerű sapka.

49. Szunyogh Zoltán ur 56 s m Rézkakas. Világoskék, fehér szalag.

50. Gr. Tisza I. 66 stp m Vándor. Kék, veres sapka.

VI. **Mezei gazdák versenye.** 200 kor. Ebből 120 kor. az elsőnek, 50 kor. a másodiknak, 30 kor. a harmadiknak. Távolság kb. 1500 m. Minden biharmegyei vagy nagyváradi mezei gazda tulajdonában levő biharmegyei vagy nagyváradi mezei gazda által nevelt ló részére. Mezei gazdák által nyereg nélkül lovalva. Hat versenyző, vagy nincs verseny. Nevezés az oszlopnál.

VII. **Báró Mannsberg Ernő emlékerseny.** Handicap. Kettős fogatok. Díj 1000 korona, ebből 700 korona az elsőnek, 200 korona a másodiknak, 100 korona a harmadiknak. Távolság 3750 méter. (Pálya háromszor körül.) Maximális különbözet 430 méter.

1. Kiss Ernő ur Fruska és Bakfis Veres-fekete.

2. Klobusiczky G. ur Csillag és Klobusiczky T. ur Gatyó. Buzavirágkék-aranysárga.

3. Kubinyi M. ur Szikra és Szöges. Fehér.

4. Liptay B. ur Bogdán és Iris. Veres-kék.

5. Olasz E. ur Rontó és Gólya. Kék.

6. Gróf Wass Jenő Zahara és Ranzan. Sárga.

7. Ugyanaz Négus és Társa. Ugyanaz a dress.

NYILTTÉR.

Bumbera Imre

polgári- és papi szabó.
Nagyvárad, új Bazar-épület színház oldal.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség és Főtisztelendő papság bec-es tudomására hozni, hogy az **őszi és téli idényre** szükséges, mind **legújabb divatnak** és a **legjobb minőségű** szöveteim megérkeztek, melyekből a legújabb és legelegánsabb szabás szerint készítek nagybecsű megrendelőimnek.

Különösen felhívom a Főtisztelendő papság figyelmét az összes áruimra, melyet **kizárólagosan csak a Főtisztelendő papság részére tartok.** Állandóan nagy választék **reverenda, ozimáda** és egyházi **kvadrátusokból.** **Rivétum** fekete és viola színben, továbbá egyedüli raktára a mai idény legszebb és legczélszerűbb **hit, remény, szeretet övének** (cingulus), mely egyedül **csak nálam szerezhető be.**

Mdön a Főtisztelendő papság és a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérem, meg kell említenem, hogy elvem mind g a jó kiállítás és jutányos ár volt, melytől eltérni a jövőben sem fogok.

Nagybecsű megrendeléseiket kérve, maradtam kitűnő tisztelettel:

Bumbera Imre,
polgári- és papi szabó.

Kecskeméty István

étterme és sörcsarnoka,
Nagyvárad, Lukács György-utca sarkán.

Naponta frissen csapolt *márcziusi sör*.
315 Saját termésű, tisztán kezelt

HEGYI BORO K.

Társas-ebédek, vacsorák vagy lakomák
éltap szerint vagy megállapított árak mellett
elfogadtatnak.

ABONNENSEK

elfogadtatnak mérsékelt árak mellett.

Egyben van szerencsém a *vidéki utazó kö-
zönség* szíves figyelmét felhívni, hogy

vendég-szobáimat

újjonnan berendeztem és tisztántartására
különös gondot fordítok, ugyancsak

szállóhely

olcsó ár mellett szíves rendelkezésre áll.

Ország Sándor

zongoragyára

R. Palota. (Budapest mellett).

Alapított 1861-ben.

Ajánlja a mai kor igényeinek mindenben
megfelelő

új orgonáit.

Elvállal *javitásokat* a legutányosabb
árak mellett.

Kisebb orgonák raktáron!

112 Árjegyzéket kívánatra küldök.

Az őszi ujdonságok uridivat cikkekben, u. mint:

Angol és belföldi kalapok,
fehéreneműek, uri, női és gyer-
mek *cipőkben*,
nyakkendők, gallérok,
kézelők, sétabotok,
esőernyőkben megérkeztek.

Különösen hátkodok felhívni a t.
közönség b. figyelmét *cipő-raktá-
ramra*, a mely kizárólag a *legjobb*
honi kézimunka és ugy kivitelben, mint
minőségben felülmulja az összes külföldi
gyártmányokat.

Határozott olcsó árak.

LEIPNIK MIHÁLY,

uridivat nagyáruháza

Nagyvárad, Bémer-tér.

Telefon 362.

338

MULATSÁG.

A Legényegylet szüretje.

Szölleje ugyan nincs a Legényegyletnek,
de azért olyan szüretet csap, hogy heted-hétor-
szágon nem lesz párja. Szőlő is lesz. Ott te-
rem a jókedvtől a Fekete Sas falán, bor is
lesz, mégpedig a javából, nem olyan mint a
zsidó pinczében terem és a mi fő, ott lesz-
nek Nagyvárad derék iparos családjai, bájos
fiatal leányaikkal. Hogyne sikerülne hát ez a
mulatság fényesen? Csupa jó kedv lesz az
egész, a mint az alábbi kedélyes meghívó is
igéri az ügyesen összeállított programmal:

Hivatalos idézvény. Adatik tudtára kívül
czimzett urnak és becses családjának, hogy a
Nagyváradai Katolikus Legény-egylet 1903. évi
szeptember hó 27-én szüretet a Fekete Sas
szálloda nagytermében, a mikor is a nagyterem
falán termelt összes szőlő leszüreteltetik. Erre
a *Szüreti ünnepélyre* kívül czimzett urat és
becses családját tisztelettel meghívja a vigalmi
bizottság mint egyleti hegyközeég.

Dr. Krüger Aladár, vig. d. szelnök. Morvay
Vilibald, vig. elnök. Ifj. Barza József, vig. alelnök.
Faragó János, főrendező.

Vigalmi bizottság: Arendaszky János, Bauer
Nándor, Bujdosó Sándor, Fröhlich György, Chaura
Rudolf, Kádár János, Kendrella János tánczr. Kál-
lai Elek v. jegyző, Nagy János, Oranics Lajos,
Papp Gyula, Takács Gyula, Takács Géza.

Elüljárók: Dr. Vueskies Gyula, elnök. Kug-
ler Albert, v. elnök. Pálffy Béla, igazgató. Dr.
Szolnok Jenő, titkár. Széles Lajos, pénztárnok.
Ováry Lajos, ellenőr, Rottsteiner István, II. pénz-
tárnok. Ifj. Tóth Lajos, főkönyvtárnok. Sikli Jó-
zsef, II. titkár. Papp Ferencz, I. dékán. Kauczil
István, II. dékán. Daka János, II. könyvtárnok.

Rendezőség. Setyerov Zsigmond, Kmetz La-
jos, Rácz János, Eizele Antal, Bene Lajos, Rump
Béla, Báthory József, Kmetz Sándor, Nagy István,
Kürti Lajos.

Belépti-díj személyenként 1 kor. 50 fill., csa-
lád-jegy 3 korona. Kezdeté este 8 órakor.

Ovas. A rendezőség tiltakozik ama vád ellen
hogy felülfizetéseket nem fogad szívesen, de sőt
még hirlapilag is nyugtáz, mentül többet, an-
tul jobb.

A meghívó kívánatra előmutatandó. A zenét a
tánczhoz *Dula* Miklós zenekara szolgálja.

A szüret hivatalos sorrendje:

Felvonulás Fekete Sasba az egyleti helyiség-
ből este 8-kor.

Bírók: Steininger Sándor, Rokszin László,
Oranics Lajos, Karkusz Sándor.

Jegyzők: Pásztay Lajos, Barza Károly, Sikli
József, Szikora János.

Kisbíró: Kendrella János.

Postás- és pásztorleányok: Bostyán Juliska,
Csengeri Margit, Daka Ilonka, Frey Anna, Galló
Rózsika, Juhász Gizella, Kauczil Rózsika, Kauczil
Teruska, K. ss Karolin, Kiss Zsuzsika, Kovács Mar-
gitka, Kimpál Rózsika, Meskó Anna, Nagy Vilma,
Pásztor Margitka, Szántay Etelka, Veiszmann
Juliska.

Pásztorok: Barna Károly, Csordás József,
Ercsey Lajos, Hajdu Károly, Kállay Ellek, Német
Károly, Kendrella János, Kurucz Mihály, Horváth
Sándor, Kmetz Lajos, Veres János, Molnár Bálint,
Papp Ferencz, Piros Imre, Setyerov Zsigmond,
Tiszay J zsef, Réz János.

Postások: Chaura Rudolf, Daka János, Fű-
löp György

1. Prolog. Kesergi *Kendrella* János.
2. Duett. Eneklük *Papp* Ferencz és *Papp*
László.

3. Férti karének.
4. Bajos Jeremiás. Monológ, vicáman előadja
Barza Károly.

5. Még egy férti karének.
6. Gergej lötyögése, meg egy pár jó nóta a
közepiből. Elköveti: *K. Kürti* Lajos

7. A k ü yes ember jóllakhatik szőlővel,
kiki a mit lop A ki ügvetlen, az i jóllakhatik,
de ha a páztorok mege-ípek kemény bírságot fi-
zet. Enyhítésül azonban a postás leánykák »ked-

ves egészségére!« kívánják a szőlőt is, a fize-
tést is.

8. Világposta, a legszebb postás nőgyekkel;
jutalom a legtöbb levelező lapot kapott hölgy ré-
szére és büntetés annak az urnak, a ki a legkeve-
sebbet küldte.

9. Két nyeles szőlő kisorsolása.

10. Táncz a fiatalságnak virradtig. Még azon
is tul. Az öregek bor mellett hervadnak éj-
félig, a kinek az asszonytól kapukulcsa van, azon
is tul.

A meghívók expedialása folyamatba van
A rendezőség kéri mindazokat, a kik tévedés-
ből meghívót nem kaptak, szíveskedjenek ez-
íránt valamelyik rendezőhöz fordulni.

TAVIRATOK.

Gróf Khuen a királynál.

Bécs, szept. 19. O Felsőge ma dél-
előtt egy órán át tartó kihallgatáson fo-
gadta gróf *Khuen-Héderváry* Károly
ideiglenes magyar miniszterelnököt, a ki
holnap is Bécsben marad. A király gróf
Khuent holnap újból fogadja. (M. T. I.)

Budapest, szept. 19. (Saj. tud. távir.)
Héderváry hétfőn ismét kihallgatásra
megy a királyhoz. Ez alkalommal rész-
letesen megállapítják, mi módon adjon
a korona elégtételt a nemzetnek. A »Ma-
gyarország« írja, hogy Héderváry a szombati
kihallgatáson részletesen informálta
a királyt a hadi parancs hatásáról s a
forradalmi hangulatról, a mit a par-
lament ignorálása kellett. A korona
fájdalmasan értesült és sajnálatát fejezte
ki, hogy akaratán kívül ily félreértés
történt, mert ő csupán a hadsereget
akarta értesíteni, hogy egységes szerve-
zetét megbontani nem engedi minden
közjogi vonatkozás nélkül. Héderváry
határozott impressiója az, hogy meg-
nyugtató elégtételt kap a nemzet.

Lesz-e új kormány?

Budapest, szept. 19. (Saj. tud. táv.)
A legnagyobb tájékozatlanság arra nézve,
hogy biz-e valakit meg a király az ügyek
vezetésével. Valószínű, hogy Héderváry
kap továbbra is megbízást, de nem lehe-
tellen, hogy már *Wekerle* vagy *Apponyi*
terjeszti elő a királyhoz intézendő fel-
iratot.

Készül a háboru.

Bécs, szeptember 19. (Saj. tud. táv.)
A *Presse* írja, hogy a bolgár háboru ki-
törése csak a nagyhatalmak magatartá-
sától függ. Törökországnak választania
kell a belforradalom vagy a háboru kö-
zött, mindkét esetben sirjába rohan,
mert a nagyhatalmak Törökország kezdő
lépését várják.

Belgrad, szept. 19. (Saj. tud. táv.)
A török hadsereget mozgósítják. A bolgár
hadsereg a határon táborozik.

Vilmos császár Bécsben.

Bécs, szept. 19. Reggel 8 órakor
Ferencz Ferdinánd főherczeg a Burg elé
hajtatott Vilmos császárról, a honnan
mind a ketten a lainzi Tiergartenbemen-
tek cserkészni. Ugy Vilmos császár, mint
a főherczeg is vadászruhában voltak és
az utcákon összegyűlt közönség tiszte-
lettel köszöntötte őket. A vadászat 9

órákor kezdődött meg. A szerkesztést hajtóvadászát követi, a mely után 1 órákor reggeli lesz. Ezután megtekintik a területet. Ez időre egy vadászzenekar a német császárt zenei meglepetésben fogja részesíteni. A kar vadászkiért négyesből áll, melyből minden hang többszörös. A terület megtekintése után Vilmos császár Ferencz Ferdinánd főherczeggel visszatér a városba. A spanyol udvari lovardában ma délelőtt 9 órákor mutatvány volt, a melyen jelenvoltak a német császár kísérete és a diszszolgálattételre beosztottak. Az urakat Kinsky Ferdinánd gróf. első főistállómester fogadta. (M. T. I.)

Készüldőés az országgyűlés megnyitására.

Budapest, szept. 19. (Saj. tud. táv.) A függetlenségi párt küldöttsége átnyújtotta Apponyinak a ház összehívását kérő memorandumot. *Apponyi* annak az óhajlásának adott kifejezést, hogy engedje a függetlenségi párt a szabadelvűpártnak a kezdeményezésben való részvételt s együttesen kérjék a Ház összehívását. A megegyezés megtörtént s így közös kérelem folytán 23-ra összehívják a parlamentet.

A szabadelvű párt pártértekezletén programmszerűen kifejezni akarja állásfoglalását a nemzeti követelésekre vonatkozólag. Általános vélemény szerint ragaszkodni akarnak a Szentiványi-féle pontokhoz és az Apponyi utolsó beszédében körvonalazott kívánságokhoz. Határozottan követelni akarják a magyar vezényleti nyelv elvi jogosultságának elismerését és törvénynyel való szentesítését.

A szerb forrongás.

Belgrád, szept. 19. A katonai törvényszék vád alá helyezte a Nisben letartóztatott tisztakat. A pör tárgyalása kedden vagy szerdán kezdődik.

A Nisben állomásozó csapatparancsnokokat, a letartóztatott tisztak felebbvalóit felmentették a parancsnokságoktól. A letartóztatott tisztak helyeit legközelebb be fogják már tölteni a nisi ezredekben. (M. T. I.)

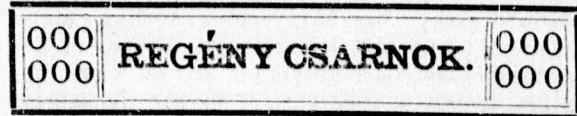
A horvátok és a hadiparancs.

Eszék, szept. 19. A Narodna Obrana utolsó számában a korona megnyilatkozásával foglalkozik és azt véli, hogy a horvátokra nézve elérkezett most az idő, hogy határozzanak, minő állást foglaljanak el a magyar követelésekkel szemben. El kell határoznunk magunkat — úgy mond nevezett lap — hogy a horvát hadsereg kérdését követeljük-e, a mi a magyar törekvések támogatásával volna egyenlő. Másrésztől azonban megfontolandó, hogy a horvátok a horvát hadseregnyelv követelésével a koronával kerüljenek ellentétbe, miért is azt indítványozza az említett lap, hogy az ország tekintélyes politikusai üljenek össze tanácskozásra, a melyben határozzanak az új helyzetben való mszgatartást illetőleg. (M. T. I.)

A nagynémetek ellenünk.

Bécs, szeptember 19. A nagynémetek gyűlést tartottak, amelynek egyetlen

tárgya volt a helyzet megbeszélése és a Los von Ungarn jelszó alatt megindítandó mozgalom. A gyűlésen határozottan mondták ki, hogy kívánják a német birodalommal való államjogi kapcsolatot s ezzel természetesen a végleges különválást Magyarországtól. (Magy. Táv. Ir.)

S o r s j á t é k.

Regény.

Irta: Stella (Szöke Berta.)

76.

Márta elutazott szüleibez, kik szeretettel ölelték karjaikba egyetlen gyermeküket. A városban nagy érdeklődéssel várták a hangversenyt, úgy beszéltek, hogy az egész megye képviselve lesz ott. A tucfelügyelő igen népszerű ember lévén, nem csak a megyei tanítószágot, hanem az értelmiséget is igyekezett összeverbuválni. Vajda nap nap után újabb hírekkel jött haza, ezek is, azok is, innen is, onnan is bejelentették megjelenésüket. Az öreg ur nagyobb izgalmakat állott ki, mint a leánya, ki mit sem törődve a keringő hírekkel, szorgalmasan dolgozott nagy munkáján, melyet ide is magával hozott. Ot csupán egy ember jelenléte érdekeltte.

Vajda nem fogyott ki a kérdezősködésből. Vajjon nem hiányzik-e ez, az? Ilyetén gondoskodása szokatlan volt, azért neje csodálkozott is. Eleinte nem szólt, csak a fejét rázta.

— De hát mit akarsz? — kelt ki végre.

— Mit? Es te nem tudnád anyukám?

— A te gondolataidat bizony nem találok el, mert...

— Ej, ej — sopánkodott. Majd vigabban folytatta — és nem tudnád, hogy kérő jön a házhoz?

— Kérő! Ugyan kérlek. Hát gondolhat ilyet józan ember?

— Es miért ne?

— Azért, mert ha egy szemernyi lelkiismerete van, nem fog családot alapítani addig, míg a három hugáról nem gondoskodott. Láposi...

— Hisz azért azt is teheti. De meglásd, megkéri most. Márta nap nap után jelentékenyebb egyéniség lesz és bizony ilyen leány... akinek nevét csaknem az egész országismeri...

— Nem nagyon kapod! A tömött erszény és az együgyűség, becsesebb tulajdonok a férfi szemében az irónói hírnévél.

— Már t. i. az olyanokéban, kik a tiedhez hasonló természettel bírnak, de Láposi nem mutatkozik olyannak szerencsével

— Csak már egyszer teljesülnének azok az ábrándok — szólt sóhajtvá a nő s kisietett a konyhába a vacsorát elkészíteni.

A várva-várt hangverseny végre elérkezett, beköszöntött. Láposinak még délelőtt kellett volna megkérnie, úgy beszéltek még Mártának még Bagoson történt keresztül utazása alkalmával. Vajdané roppant el volt foglalva, a vendéget illően akarta fogadni és igyekeznie kellett, hogy megjöttéig mindennel elkészüljön. Azt a sziveslátást, amiben karácsonykor részesítették, viszonzni kellett.

A nap hőnője izgatottan járt fel-alá kicsiny szobájában, nem az előadandó monológára gondolt, hanem azt számította, hogy a vonat már másfél óra előtt megérkezett s ő még mindaddig semmit sem tud. Igaz, hogy a fiatal ember vendéglőbe fog szállani s addig, míg ott el nem helyezkedik, rendbe nem hozza magát a hosszú út után, nem jöhet hozzájuk. Ez pedig legalább 1-2 órát igénybe vesz. Hisz ez nem volna baj, csak tudná bizonyosan, hogy itt van. De hát ez a bizonytalanság rettentő! És mit tettett? Arra gondolt előbb, hogy elküld valakit a vendéglőbe tudakozódás végett, de nem mert e gondoltnak kifejezést adni. Mit mondana anyja? Aztán, ha ő megtudná,

nem, nem, neki sejteni sem szabad, milyen lázas izgatottsággal várják!

A délelőtt eltelt anélkül, hogy valamit megtudott volna. Atyja hazaérkezett a hivatalból s meglepetve értesült a dolgokról.

— Talán jó lesz, ha elnézek a vendéglőbe, lehetséges, hogy ott van és...

— Nem mennél Bagosig elébe — zsörtölődött Vajdané.

— Igen, apám, tedd meg nekem e sziveséget — kérte Márta.

Vajda el is ment, de csakhamar szomoruan tért vissza, bizony nem érkezett, mondá kedvelentül.

Asztalhoz ültek, a leány alig hogy megkóstolta az ételeket, szülei hiába unszolták. Nem bánta volna, ha valami közbejön és a fellépésben akadályozva van. Mit ér neki az egész világ hódolata, ha az nincs jelen, akinek egy mosolya, egy gyöngéd szava, felér a tömeg legzajosabb tetszésnyilvánulásával.

— Hisz még jöhet — vigasztalta apja — a négy óráival, akkor sem késő...

— Dehogy jön, ha lekészt volna a délelőttről bizonyára, sürgönyöz, bizonyára...

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Az áruraktár közgyűlése.

A nagyváradai áruraktár Részvénytársasága szeptember hó 19-én tartotta közgyűlését, *Keisman* Mór elnöklete alatt és *Hoványi Géza*, *Fleischacker Gyula*, *Sal Ferencz*, *Mihelffy Adolf*, *Lévay Zsigmond*, *Lakatos József*, *Fényes Manó*, *Marxbreit Sándor*, *Rosenthal Adolf*, *Weisz Gábor*, *Weinberger Jakab* és *Dukesz Salamon* vezérigazgató jelenlétében.

Elnök kijelentette, hogy 771 részvény van letéve, 15 részvényes jelent meg, tehát a közgyűlés határozatképes. A jegyzőkönyv vezetésére *Radó Ignác*ot, a hiteletés-re *Fleischacker Gyulát*, *Lévay József* és *Rosenthal Adolf*ot kérte fel.

Az igazgatóság jelentésében konstántálta, hogy a közzgazdasági viszonyok a lefolyt évben sem voltak kedvezőek az áruraktárra nézve, amennyiben kivétel alig volt. A *bizományi* és *beraktározási* üzlet azonban a gondos lelkiismeretes kezelés folytán oly szép eredménnyel járt, hogy a tiszta jövedelem 14.854 koronára rögött.

A flosztásra nézve az igazgatóság, a felügyelő bizottsággal következő tervet ajánlotta: *A tartalék alapra: 5% = 742.70.*, a tartalék alap 5% kamata 460 kor. 79., az igazgatóság jutalékául: 1365 kor. 08 fill., a *felügyelő* bizottság jutalékául: 271 kor., *érékes-ökkenési* tart. alap gyarapítására: 3000 kor., *osztalékra: 1200 drb.* részvény á 6 kor. 7200 kor., *tisztviselők* jutalmazására: 525 kor., leiras kates követelésre: 435 kor., átvitel jövő évre: 854 kor. 78 fillér.

A közgyűlés egyhangulag elfogadta az igazgatóság jelentését és flosztási tervét s úgy részére, mint a felügyelő bizottságnak megadta a felmentvényt. A kiíromatott mérleget felolvasottnak vette s kimondta, hogy szeptember 21-től fogva az előző szelvények beszoigálatása mellett az osztalék kiadandó.

T-kintetbe véve az általános kedvező len közzgazdasági viszonyokat, az áruraktár múlt évi eredménye kielégítő, mi azt bizonyítja, hogy az élén álló vezérigazgató: *Dukesz Salamon* fáradságtalanul lelkiismeretes pontossággal és szakértelemmel vezette az üzletet.

Határidők.

	Budapest, szept. 19.
Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.36
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Értéktőzsde

	Budapest, szept. 19.
Oszták hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamuranyi	488.—

Magyar jelzalog	585.25
Salgótarjáni	---
Wagon-kölcsön	---

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és ériktözsdén 1903. szept. 19-én.

Magyar aranyjárdék 4	117.90
Magyar koronajárdék	95.95
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4, 1/2	---
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2	---
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	---
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.---
Itaiméresi jog megváltási kötvény	---
Horváth szlavonföldterhermentesítési kötvény	98.---
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	145.---
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	154.---
Osztrák járadék papirban	99.10
Osztrák járadék papirban	99.60
Osztrák járadék aranyban	119.75
Osztrák korona járadék	99.40
Osztrák államsorsjegyek	151.---
Osztrák magyar bank részvény	15.77
Magyar hitelbank részvény	649.56
Osztrák hitelintézet részvény	637.50
Páti vista	94.95
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.03
Nemetbirodalmi márka	117.37
Londoni vista	239.25
20 márkás arany	23.48

A szerkesztőség által

Dr. VUCSKICS GYULA.

882—1903 számhoz.

Árverési hirdetemény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közhírré teszi, hogy a Nagyváradi városi kir. járásbírósnak 1903. évi IV. 1654. számú végzésével Papp Béla ügyvéd által képviselt Bunda Miklós felperes részére Ambrus György alperes ellen 100 kor. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 612 kor. becsült ingóságokra a nagyváradi városi kir. járásbírósnak fenti számú végzése folytán az árverés elrendeltétvén, annak a felelfoglaltatott követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Nagyváradon Sal F.-utca 19. számú házban leendő megtartására határidőül **1903. évi szeptember hó 28-ik napjának délelőtti 11 órája** üzetik ki, a mikor a bíróság lefoglalt butorok s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldöttél vagy irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdeteménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítottatik.

Kelt Nagyváradon, 1903. évi szeptember hó 12. napján.

424.

Batig Ferencz,
kir. bir. végrehajtó.

Nagyváradi város tanácsának árverési küldöttségétől.

Árverési hirdetemény.

Nagyváradi város tanácsától nyert megadás folytán az alább felsorolt ingatlanok eladása céljából 1903. évi október hó 5. napján délelőtti 10 órakor a városház nagytermében nyilvános árverést fogok tartani.

Árverés alá kerülnek:

1 Nagyváradi Újváros Kossuth Lajos-utczában levő s jelenleg a városi rendőrség elhelyezésére szolgáló 5. sz. beltelkes ház, kikiáltási ára 94500 korona.

2 Nagyváradi Olasz Fő-utczában levő s jelenleg a városi adóhivatal elhelyezésére szolgáló 10. sz. beltelkes ház, ezen ingatlan elárverése kétféleképpen fog eszközöltetni, u. m. a)

az egész ingatlan 82600 korona kikiáltási ár mellett, — b) a mérnöki hivatal által készített rajz szerint két telekre osztva telek-részeként és pedig az I. sz. telek (a Fő utca kapubejárattól jobbra eső sarok telek) 1036.42 négyzetméter telekterülettel 43600 korona kikiáltási ár mellett, a II. számú telek (fő-utca kapubejárattól balra eső telek) 1039.04 négyzetméter telekterülettel 39000 korona kikiáltási ár mellett.

3. A Nagyváradi város kezelése alatt levő Sztaroveszky szegénygyermek kórház alapulajdonát képezett Bihar megye Magyar-csékei járásban fekvő s a kotyikleti 26. sz. tkvi betétben foglalt s a kataszteri birtok iv szerint 1119 kat. hold és 107 négyzetöget tevő földbirtok, melyből 133 hold 1423 négyzetöget szántóföld, 7 hold 460 négyzetöget kert, 95 hold 680 négyzetöget rét, 173 hold 700 négyzetöget legelő, 698 hold 850 négyzetöget erdő, s 10 hold 794 négyzetöget földadó alá nem eső terület az egész ingatlan s tartozékainak (lak és gazdasági épületekkel) kikiáltási ára 76043 korona 68 fillér.

Bánatpénzül a kikiáltási árak 10 % szolgá, mely árverelő által az árverés megkezdése előtt alulírott küldöttségi elnök kezébe, készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban teendő le. A 2. tétel alatt megnevezett ingatlan illetőleg azok az árverelő, kik a bánatpénzt az egész ingatlanra nézve leteszik, a rész-

leges árverésben való részvételle is jogosítva vannak.

Az árverési feltételek az 1. és 2. tétel alatti ingatlanokra vonatkozó helyszínrajzok, a 3. tétel alatti ingatlanra vonatkozó tkvi kivonat, kataszteri birtok iv, becsü jkv. s a jelenlegi bérlővel kötött s fennálló szerződés alulírott hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők s ugyanott egyéb felvilágosítások is nyerhetők.

Árverelni szóval vagy irásban zárt ajánlat utján lehet, zárt ajánlatok csakis a fent kitett határidőig, a szóbeli árverés megkezdése előtt adhatók be s ezekhez az előírt bánatpénz vagy ennek a városi pénztárba történt letétét igazoló letéti jegy is csatolandó s árverelő zárt ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy az árverési feltételeket, rajzokat stb. ösmeri s azokat magára nézve kötelezőknek elfogadja, — szóbelileg árverelő az árverés megkezdése előtt a feltételeket ugyanezen körülmény elismerése végett aláírni tartoznak.

Árverelőt tett ajánlata azonnal, ellenben Nagyváradi városát csakis az árverés eredménye felett hozandó határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi.

Nagyváradi, 1903 szept. hó 3-án.

Komlóssy József,

422.

tanácsnok,
mint az árverelő küldöttségi elnöke.

Már

1 koronáért

50.000

korona nyerhető.

Orvos**sorsjáték**

Budapest, IV., Váci-u. 17a.

Már

1 koronáért

50.000

korona nyerhető.

Főnyeremény **50,000** kor. ért.

Egy sorsjegy ára 1 korona.

Miután a huzást már október elején megtartjuk és a sorsjegyek nagy kelendőségnek örvendenek, ennél fogva tisztelettel kérjük, hogy a sorsjegyek bevásárlásával ne tessenek késni, hanem nagybecsű megrendelését sziveskedjék lehetőleg azonnal elintézni, mert a **huzás már**

f. évi október hó 10-én lesz.

Orvos-sorsjáték központi irodája:

Budapest, IV., Váci-utca 17a.

Sorsjegyek a következő bankházakban kaphatók helyben:

Spitz József, Amigó Mór, Frankl Mari, Hauska Józsefné, Kiss Dávid, Lukács Mór, továbbá minden dohányüzsdésben és minden vidéki városban.

"Nagyváradai hitelbank részvénytársaság"
munkódását Kossuth Lajos-utca 10.
sz. a. megkezdte.

Üzletköre:

Betétek kamatozás végetti elfogadása
könyveskékre és folyó számlára, mely előbbi
után 5% kamatot fizet, adó levonás nélkül.

Váltók leszámítása.

Előlegek értékpapirokra és áru-
készletre.

Jelzálogkölcson nyújtása házakra
és földekre.

Értékpapírok vétele és eladása.

**Szelvények és kisorsolt érték-
papírok** beváltása.

Hivatalos órák: d. e. 9—12-ig, d. u.
3—5-ig.

Az Igazgatóság.

9138—1903. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagyvárad kir. törvényszék mint tkvi
hatóság közhírré teszi, hogy a nvárad Takaré-
pénztár végrehajthatónak Daroczy Jánosné mint
kk. Daroczy Mariska t. és t. gyámja nvárad
lakos végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási
ügyében a nagyvárad 700. sz. betétben A
+ 1. sor. 4282. hrsz. a. felvett 22. n. sor-
számú házra ha az előnyös tételek és C. 3. 4.
alatti követelések kielégítésére szükségesnek
mutatkozó 1000 korona megértetnek a C. 6.
alatti özv. Daroczy Jánosné szül. Marnkos
Ágnes javára bekebelezett haszonélvezeti jog
fentartásával, ellenkező esetben arra tekintet
nélkül a végrehajtási árverést elrendelte és
annak fogantatására határidőül 1903. október
hó 14-ik napjának délelőtti 9 óráját a nvárad
kir. tszék árverelő helyiségébe Nagyváradon
kitűzte.

Kikiáltási ár 2850 korona, azonban az ár-
verésre kített ingatlan szükség esetén ezen
áron alul is el fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiál-
tási ár 10%-át készpénzben vagy óvadéktépes
értékpapírokban letenni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák
alatt ezen kir. tszék mint telekkönyvi ható-
ságnál és Nagyvárad város rendőrszolgálati hiva-
talánál tekinthetők meg.

Kelt Nagyváradon, 1903. július 19.

A nvárad kir. törvényszék mint telek-
könyvi hatóság.

Hraball,

kir. tszéki albiró.

418.

Hirdetés.

A Nagyváradai Hitelbank

üzletkötés és segélyszolgálat
munkódását megkezdte.

Tagok ez évi október 1-ig — műszaki
illeték fizetése nélkül — felvétetnek.

A befizetések hétköznapokon
napon át, vasárnap és ünnepnapokon
pedig d. e. 9—11 óráig eszközölhetők a
«Nagyváradai Hitelbank r. t.» üzleti helyi-
ségében Kossuth Lajos-utca (Sándor
Samu-ház.)

859

Az igazgatóság.

TELEFON 194.

TELEFON 194.

GYŐRI SÁNDOR

gázerőre berendezett mű- és homoru kőszőrű
műhelye,
Nagyvárad, Kert-utca 1. sz.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesí-
teni, hogy

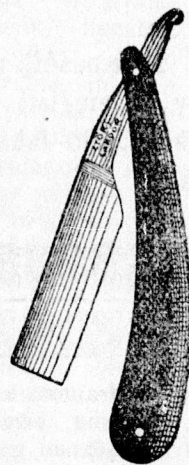
gázerőre berendezett

mű- és homoru kőszőrű műhelyemet

Kert-utca 1. szám alá áthelyeztem s
azt a mai kor igényeinek teljesen megfelelően a
legmodernebbül felszereltem.

Minden e szak-
mába vágó mun-
kálatok, u. m.
ollók, tyukszem-
vágók, beretvák
és mindennemű
kések tűkőrfé-
nyesre palléro-
zása valamint
kéműves mun-
kák előállítása,
a leglelkisemere-
tebb kidolgozás
és árszámítás te-
kinetében a leg-
olesóbban állitta-
tik elő.

Tisztelettel kérem a m. t. közönséget a
saját érdekükben is, hogy óvakodjanak az utcai
házaló kőszőrűsöktől, kik a munkát nevében
szedik össze kőszőrűtetni s azt továbbítják.
Kiváló tisztelettel

295

Győri Sándor.

Hazai ipar!

Butor

modern lakásberendezések, valamint
egyed butordarabok gyári árban

REISZ és PORJESZ

butorgyárosoknál, 29

Nagyvárad, Zöldfa utca elején.

Érjem uram sem ellenzik

David Gyula, eszéki gyógyszerész és szőlőművelő használati.
Szeplő és más arcfoltok ellen Eszéki pomádéja ára
70 f. K. 1.20, 2.20, makacs arcfoltoknál az erősebb
hatású Pomádour-pasitám kőszögje K. 3 és 5. Ar-
csufló fekete pont alakú műszerek egyedüli mu-
lasztója a juvenil, ára K. 1 és 2. Bármelyik ezerm
használatát előtt csakis Detergon különös porszappan-
nal kell mosdani K. 1, 2, 3. Örömet szerzek szíve ifjító
hajfestőmmel az őszülőknek, próbáld meg K. 2, 4 és 8.

ANTEGRIN. Háziállatok óv- és gyógypora. Minden
gondolkodás és kérdéskérdés nélkül, hogy mi volna
jó, csakis Antegrin-t kell, a mint bágyadtak, mind-
járt beadni. Egyszeri adag alig kerül 3 krajczárba,
melyivel nagy kárt elhárítanak azok,
a kik óvatosan és étvágygerjesz-
től bébe-korba adva hizlaláshoz is
miedig már előre megrendelik, pel
dél 100 darab sertés kőzt a dögöt
megszüntetni 10—15—20 kilogramm
szükséges. Egy tekeres ára K. 2, mely
elég 2 üldő megmen-
tése. Egy kilogramm
ára K. 4. Két és fél
kilogrammot tíz ser-
tetre csomagolással
K. 10.82 f-ért már bér-
mentve is küldöm. Öt
kilogram 20 K. helyett
K. 18: de 10 kilogramm
csak K. 34. Kapbatok
posta v. vasúton után-
vétellel küldve, csakis

Dr. David Viktor.
Törv. védve.
gyógyszerész-tudor, a m. kir. természetudományi társulat
rendes tagja.
Szent István király gyógyszerárba, ESZÉK, udvaros.

Andriska Jenő

RÖVIDÁRU, NŐI- és FÉRFI
SZABÓKELLÉKEK
és DIVATÁRUK RAKTÁRA

NAGYVÁRAD, Szent László-tér 1. szám.

Őszi idényre

ajánlom a kitünőnek elismert, glace, svéd és szarvas-
bőr keztyüimet a következő áron:
1 pár női glace keztyü . . . —.70, —.85, 1.— frt.
1 pár női svéd . . . . . 1.30, 1.50 »
Vizben mosható női szarvasbőr keztyü 1.10, 1.40 »
Férfi glace keztyü . . . . . 1 frtől feljebb
Férfi őzbőr, szarvasbőr valamint noppa keztyük nagy
választékban.

Keztyük tiszt tása páronként 12 kr.
A legújabb ruhadiszek: csipkék, boak, színházi
sawlok, esőernyők, harisnyák, belések, állandóan
nagy választékban.
Férfi *ingek, gallérok, kézelők, nyakken-
dők, lábtyük, harisnyák, harisnya kötők, nadrág-
tartók* a legjobb minőségben és minden a legolcsóbb
SZABOTT ÁRAKON!
Közimunkák és hozzávalók. Női és férfi szabó-kellékek.
Mindennemű rövidáruk. Pipere cikkek.
TELEFON 488. TELEFON 488.

Keztyü gyári raktár!

Derékfűző (Miederl)

Befogópolási kötszerek és gumiláruk!

SCHICHT-szappan

109

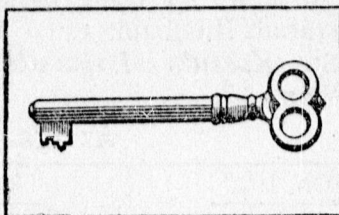
„SZARVAS“

vagy

„KULCS“

Legjobb, legkiadósabb és ezért a legolcsóbb szappan. Minden káros

hatásu vegyítéktől mentes.

Mindenütt kapható.

Vásárlásnál ügyelni kell arra, hogy minden darab szappan „Schicht” névvel és a fentebbi védjeggyel legyen ellátva.

A várad-velencei volt Weinberger-féle gyárhelyiségben

2 magtár

azonnal bérbevehető.

Értekezhetni lehet a Nagyváradi Takarékpénztárnál. 807.

Kiadó lakás.

A Kossuth-utcai Mezey-féle házban egy II. emeleti 6 szoba és mellékhelyiségekből álló lakás f. évi november hó 1-től kiadó. 417

Vászon, fehér és asztal neműek, damast árak elismert legelőnyösebb árban. Tartósságért kezességet vállalunk. Teljes menyasszonyi kelengvények, remek kivitelben 100 frttól 5000 frtig.

Valódi angol és francia különlegességek, czybelin, schotisch és doubl keimekben gyönyörű választék — ugyszintén olcsóbb keimekben is — 120 centiméter széles, már 25 krtól kezdve.

Óriási választék fekete és színes ruha és blouse selymekben, sima selymek, minden létező minőség és színben a legolcsóbb árakban.

Remek kivitelű díszek, selyem applicatio — chantüle és valancien csipkék, fekete fehér és ecrü színekben, — kivételes olcsó árakban.

Férfi és gyermek fehérneműk, ingek, kézelők, gallérok, harisnyák, zsebkendők, jäger és trico alsó ruhák nagy választék és nagyon olcsó árakban.

**Egy férfi gallér 10 kr.,
1 pár kézelő 20 kr.**

Berliner és posztó nagy és fél nagy kondók, fejkendők, selyem, chachemir és delainból, selyem, zsenillier, gyapju schawlok.

Egy gyapju schawl 45 kr.

paplan és matrác
készítettés saját felügyeletünk mellett, gyönyörű kivitelekben, továbbá plüss, pique és trico paplanok

Fiók-üzlet: Debreczen Piacz-utca.
Fő-üzlet: Nagyvárad Bémer-tér.
Fiók-üzlet: Kisvárdá László-tér.

ÉRTESÍTÉS

Van szerencsénk a n. é. közönséget értesíteni, hogy a közelgő **őszi és téli idényre** raktárunkat nagy mennyiségben a **legújabb és legdivatosabb** árukkal és nagy alkalmi vételekkel felhalmoztuk és kérjük az igen tisztelt vásárló közönséget a saját érdekében is, hogy szolid és legolcsóbb áruinkról s pontos kiszolgálásról általánosan elismert üzletünket felkeresni sziveskedjék.

Kiváló tisztelettel

WALLERSTEIN FÜLÖP FIAI.

Szolid szabott árak tulfizetés teljesen kizárva.

Különösen figyelemre méltó!
Az ujonnan berendezett női és gyermek confection raktár dús választékban, eredeti modellek.

Salon szőnyegek, futó, velvet tapety és spárga szőnyegek függönyök, lambrekinok, fali és ágyelő szőnyegek, ágy garnitúrák, **csipke és tüll függönyök**, fehér — crem és ecrü színekben állandóan óriási választékban és legolcsóbb árakban.

Egy ablak szövet függöny már 95 krért.

Mindenemü bélés árak és hozzá való szabott árakban.

Egy ruhához teljes hozzávaló 1 frt 35 kr.

Teljes csecsemő kelengvények gyönyörű kivitelben igen olcsó árakban.

Kacsi és plüss takarók,

gácsi és brassói pokróczok, méter és darab számra.

Eredeti gyári ár.

Mintegy 50.000 különféle zöld ojtás eladó őszi szállításra, rendelések már most elfogadtatnak. 117

Szabó és Hajnal

fűszer-, csemege-, bor- és déligyümölcs-üzletében

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,

Nagybani szőlőeladás.
Csemege szőlő kilója 20 kr.

Nagyobb vételnél árendemény.

Görög- és czukordinnyékben nagy választék.

Nagy raktár **sajtneműek, prágai sódar, szalámiból.** Naponta friss **TEA-VAJ 1 kilo 1 frt 20 kr.**

Világhírű

Előpataki gyógy-és borviz.

Egy liter 10 kr.

Kérjük t. vevőinket napi vagy heti szükségletüket feladni, a mit kihordó kocsinkkal díjtalanul hazaküldünk.

Vidéki rendeléseknél csomagolást nem számítunk s díjtalanul küldjük az itteni állomáshoz.

Számos megrendelést kérve, maradunk

kiváló tisztelettel

SZABÓ ÉS HAJNAL.

Ujdonság! Megay Foot-Ball bombái a legkiválóbb csokoládés gourmand-csemege 1 darab 15 kr.

Körösvölgyi saját termésű asztali borok, literje: 30, 36 és 40 kr., adó nélkül 8 krral olcsóbb.

Naponta mindenemü friss gyümölcsök kiskönyben és 5 kilós postaköszvényekben.